

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 36

Politikos apžvalga

KOKIE YRA LENKIJOS IR VOKIETIJOS SIEKIMAI BALTIJOJE

Dėl paskutinių Dancigo konfliktų spauda labai daug rašo apie lenkų ir vokiečių siekimus Baltijos kraštuose. Spauda nurodo, kad vokiečiai stengiasi kartu su lenkais sudaryti priešsovietską bloką Baltijoje. Tačiau vokiečių susitarimas su anglais dėl laivynų pakeitė abiejų šalių reikalus. Mat, dabar vokiečiai stengiasi įsigalėti Baltijos jūroje, o tai yra priešinga lenkams. Tuo būdu dabar vokiečių lenkų draugystė nenatūrali ir abejojama, ar ji galės ilgai išsilaikyti. Net lenkų politiniuose sluoksniuose abejojama, ar sutartis su vokiečiais išsilaikys 10 metų (tokiam laikui ji buvo sudaryta).

SOVIETŲ LENKŲ GINČAS

Šiomis dienomis kilo nesusipratimų tarp lenkų ir sovietų dėl lenkų laikraštinių išsiuntimo iš Maskvos. Lenkai už tai atsisako įsileisti sovietų telegrafų agentūros korespondentą ir tuo būdu kilo tarptautinis ginčas, kuris dabar visiškai nepageidaujamas. Sovietų spauda nurodo, kad lenkai stengiasi pataikauti vokiečiams ir jų spauda rašo taip, kaip pageidauja vokiečių politika. Tačiau sovietai nesutinka, kad būtų apie juos vienašališkai rašoma, todėl jie lenkų laikraštinių ir išsiuntė. Paskiausiomis žiniomis manoma, kad šis ginčas bus likviduotas Ženevoj per Litvinovo — Becko pasimatymą.

VOKIEČIAI SUSIRŪPINĘ DĖL ITALŲ KARIUOMENĖS MANEVŲ

Šiomis dienomis pietų Tirolyje, italų-austrių pasienyje, buvo italų kariuomenės manevrai, kuriuose dalyvavo apie 500.000 įvairių ginklų rūšių karių. Mussolini pareiškė, kad šitie manevrai turi parodyti didelį Italijos susidomėjimą Europos politika. Europos spauda spėja, kad šis susidomėjimas nukreiptas prieš vokiečius. Mat, vokiečiai vis dar tebestengiasi prijungti Austriją. Šiems jų žygiams priešinasi Mussolini, nenorėdamas vokiečių kaimynystės. Taigi, dabar Mussolini norėjo parodyti, kad nors jis užimtas Afrikoje su abisiniečiais, tačiau ir Austrijos fronte jam užteks jėgų pasipriešinti bet kuriam vokiečių mėginimui. Todėl aišku, kad vokiečiai tuo pasipiktinę.

KAIP APSAUGOTOS PRANCŪZŲ SIENOS

Šiomis dienomis Prancūzijoje buvo paminėtos Verduno kovų sukaktuvės. Ta proga prancūzų karo specialistai nurodo spaudoj ir prakalbose, kad dabar prancūzų sienos visiškai gerai apsaugotos ir jokio pavojaus nėra, kad kas iš kaimynų įsibrautų į Prancūzijos teritoriją (čia, žinoma, turėta galvoj vokiečiai). Sienos apjuostos moderniausiomis tvirtovėmis, kuriose yra naujausios techniškos priemonės.

MAŽA NAUDOS IŠ VOKIEČIŲ DRAUGINGUMO

Spauda nurodo, kad vokiečių draugingumas neišėina lenkams į naudą. Pasirodė, kad prekybinis bendravimas ir dabar lenkams neįmanomas. Prieš lenkų-vokiečių susitarimą, kai ėjo muitų karas tarp lenkų ir vokiečių, lenkai vis dėlto įvežė per metus į Vokietiją prekių už 1762 milijonų zlotų, ogi dabar tikrai už 270 milijonų zlotų, tuo tarpu vokiečiai savo įvežimą į Lenkiją padidino vienu trečdaliu. Spauda nurodo, kad šis reiškinys pasireiškia ir kitur, kur tik bendraujama su vokiečiais prekybos atžvilgiu.

Iš šio pavyzdžio galima spręsti, kad ir Lietuvai būtų mažai naudos, jeigu ji dabar prekiautų su vokiečiais. Pasaką apie galimą naudą Lietuvai iš prekybos su vokiečiais tik skleidžia suinteresuotieji sluoksniai ir asmenys.

ANGLIJOS IR ITALIJOS RUNGTYNĖS VIDURŽEMIO JŪROJE

Kaip žinoma, anglų ir italų santykiai dabar įtempti dėl Abisinijos. Mat, anglai nenorėtų karo Afrikoje. Jie ten turi savo turtų. Tačiau anglų vyriausybė nenori įsivelti į atvirą ginčą su italais, nes dabar anglai nevaldo Viduržemio jūros; jį dabar įsigalėję italai. Anglijos būseną Viduržemio jūroje ligi šiol buvo pagrįstą tik bičiulyste su italais, nes italai, be laivų, turi ir daug didesnę oro pajėgą negu Anglija, kuria kiekvienu metu galėtų pasinaudoti. Tuo ir aiškinamas anglų atsargumas.

VOKIEČIAI VIS DAR SIEKIA RYTŲ

Šiomis dienomis Berlyne buvo „Tannenbergo diena“, kurią paminėjo Vokietijos rytų sąjunga, pagarsėjusi savo šūkiu „Drang nach Osten“ (veržimasis į rytus). Išskilmėse dalyvavo seni vokiečių kariai ir organizacijos. Pasakytų kalbų buvo pabrėžta, kad „ateity vokiečiai rytuose neveltui kovos“. Saida nurodo, kad šios mintys aiškiai rodo, jog vokiečiai dar neatsisako nuo užgrobtųjų rytuose ir vokiečių kaimynai turi būti atsargūs.

VOKIEČIAI ŠMEIŽIA LIETUVĄ NET IR MOKSLO DARBUOSE

Per tarptautinį baudžiamosios teisės kongresą Berlyne buvo dalyviams išdalytas vokiečių mokslo akademijos leidinys, kuriame Lietuva labai negražiai puolama. Lietuvos atstovams pareiškus protestą, teisingumo ministeris Frankas atsiprašė. Taigi, ir rimtuose mokslo darbuose vokiečių mokslininkai nesusilaiko: puola Lietuvą ir ją šmeižia.

ITALŲ MOKSLININKAS IR DIPLOMATAS KLAIPĖDOS REIKALU

Italų mokslininkas ir diplomatas, užsienių reikalų ministerijos juriskonsultas ir Romos universiteto profesorius, šiomis dienomis paskelbė mokslo žurnale straipsnį Klaipėdos reikalu. Šis mokslininkas nurodo, kad Klaipėdos statutas yra netinkamas, nes jis sudaro valstybę valstybėje, ir todėl būna painiavų. Tai, anot šio mokslininko, dar blogiau atsiliepia į mažą valstybę. Toliau mokslininkas nurodo, kad Berlynas neduoda Klaipėdos kraštui susigyventi su Lietuva ir jis turi būti atsakingas už nesusipratimus. Toliau profesorius kalba jau kaip politikas ir nurodo, kad Klaipėdos reikalas yra visos Europos svarbus reikalas ir per Klaipėdą vokiečiai nori žygiuoti toliau. Taigi, visos Europos valstybės suinteresuotos, kad Klaipėda liktų prie Lietuvos. Šie teisingi žodžiai rado Europoje tam tikrą atgarsį.

DIDELI ANGLŲ LĖKTUVAI

Vokiečių oro laivyno atstatymas verčia ir anglus stiprinti savo karo aviaciją. Į vokiečių didelių lėktuvų statybą anglai atsakė tokių pat milžinų lėktuvų statyba.

Hidroplanas „Saraband“ sveria 31 t, 36,5 m platumo ir 27,5 m ilgumo. Lėktuvas turi 6 variklius 5500 a. j. galin-gumo, o greitis — 240 km per valandą. „Saraband“ pakelia 6 t krūvį. Jis ginkluotas kulkosvaidžiais ir 38 mm patranka; jo igulą sudaro 10 žm.

Dabar anglų aviacijos ministerija svarsto naujų milžiniškų hidroplanų statybos reikalą. Naujieji lėktuvai bus daug didesni, arti 100 t svorio, galės imti iki 36 keleivių be igulos. Naujieji hidroplanai galėtų aptarnauti Londono — New York'o oro susisiekimo liniją.

ANGLAI RŪPINASI DUJOKAUKĖMIS

Anglijoje jau sudarytas planas, kaip visus gyventojus aprūpinti dujokaukėmis. Pirmiausia numatoma aprūpinti dujokaukėmis ungiagesius, policiją ir svarbesniųjų įmonių darbininkus. Iš viso numatoma padaryti civiliniams gyventojams apie 40.000.000 dujokaukių.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spaustuvė Kaune.

1935 metų
rugsėjo 5 d.

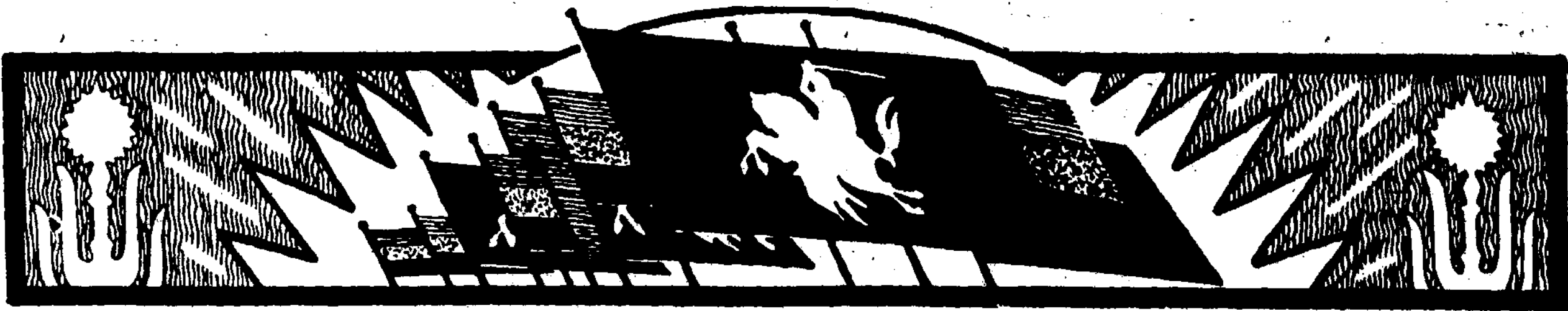
KARYS

Nr. 36 (859)
Eina XVII metai

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Respublikos Prezidentas Antanas Smetona

Tautos šventė

Rugsėjo aštuntoji mūsų tautai yra ypatinga diena. Tai tautos šventės diena. Ją pradėjome švęsti nuo 1930 — Vytauto Didžiojo — metų. Iš to jau matyti šios šventės reikšmė, kaip mūsų tautinio susiklausymo ir tautiškų tradicijų diena.

Be abejo, tautos šventė turi būti skiriama tiek nuo bažnytinių, tiek nuo valstybinių švenčių. Bažnytinės šventės yra tikybinio pobūdžio. Kadangi lietuviai priklauso įvairioms tikyboms, tai ir bažnytines šventes jie turi įvairias. Taip pat ir valstybinės šventės pareina nuo valdymo formos. Sakysim, monarchijose yra švenčiamos karaliaus gimimo, jungtųjų arba vardo dienos. Respublikose valstybinėmis šventėmis yra laikoma nepriklausomybės arba respublikos paskelbimo diena. Vadinasi, ir valstybinės šventės yra įvairios.

Kas kita yra tautos šventė. Kaip tauta yra vieninga ir nekeičiama, taip ir tautos šventė gali būti tik viena. Ši šventė visur jungiama su ryškiausiu tautos gyvenimo įvykiu, savyje apibrėžiančiu visus pasiektus tautos laimėjimus. Mes, lietuviai, savo tautos šventę rugsėjo aštuntąją pasirinkome todėl, kad ji yra tamprausiausiai surišta su mūsų tautos genijaus Vytauto Didžiojo atminimu. Juk 1430 m. rugsėjo 8 d. Vytautas Didysis vainikavosi Lietuvos karaliaus vainiku, tuo pačiu nutraukdamas visas Jogailos su lenkais sudarytas unijas ir parodydamas, kad Lietuva yra savarankiška valstybė ir kad lietuviai yra laisvos, galingos ir nuo nieko nepriklausomos tautos žmonės. Taigi, Vytautas Didysis yra mūsų tautos garbės ir didybės simbolis. Dėl to rugsėjo aštuntąją mes geriausiai galime semtis stiprybės iš praeities, galime prisiminti Vytauto Didžiojo mūsų tautai nurodytus kelius ir susikaupti ryžtis ir dabar tais keliais eiti.

Tautos šventės dieną mes galime ne tik atsiminti, bet ir palyginti anuos garbingus mūsų tautos bei valstybės gyvenimo laikus su dabartiniais ir pažiūrėti, ko mums trūksta. Žinoma, kad Vytauto Didžiojo laikais Lietuva buvo viena galingiausių Europos valstybių. Jos žemės siekė nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų, o jos garsas, galybė ir įtaka siekė toli už šių ribų. Deja, šiandien mūsų tauta yra visiškai kitoje būsenoje. Ji suspausta tarp didelių kaimynų. Jos žemės šiekaimynai, vieni anksčiau, kiti vėliau, tarp savęs pasidalino. To dar nepakako. Klatingi pietų kaimynai jau iš Nepriklausomos Lietuvos išplėšė pačią sostinę Vilnių. Dėl to šiandien mūsų tautai likimo lemta naujas istorinis uždavinys — vėl surinkti lietuvių gyvenamas žemes, o pirmiausia vaduoti savo pagrobtą sostinę Vilnių. Šį uždavinį kiekvienas lietuvis turi visados laikyti prieš akis, o rugsėjo aštuntąją turi ypa-

tingai pasižadėti jo visomis savo kūno ir dvasios jėgomis siekti.

Vadinasi, tautos šventės diena mums turi virsti nepalaužiamo pasiryžimo diena siekti mūsų tautos garbingų idealų, pirmiausia įvykdant mūsų valstybės išorinę vienybę. Tačiau šiandien mums nemažiau yra svarbi ir tautos vidaus vienybė. Šioji vienybė visur ir visados buvo ir bus galybės pagrindas. Tautos šventė ir šiuo atžvilgiu yra mums geras priminimas. Pačia savo esme tautos šventė yra diena, kada turi būti užmiršti grupiniai kivirčiai, kada kiekvienas tautos narys turi pakilti aukščiau savo asmens reikalų, o visi galvoje privalo turėti tik vieną bendrą tautos mintį.

Šiomis mintimis vadovaudamiesi, turime žinoti, kad garbingos praeities ir vienybės atminimas turi visoje tautoje sužadinti tos jėgos, to tautinės garbės pajautimo, kuris visus į pergalę veda, kuris kiekvieną žmogų moko savo gimtąjį kraštą mylėti ir dėl jo savo jėgas bei gyvybę aukoti. Nevienas mūsų tautos ir minties vadovas pastebėjo, kad lietuvių tauta tik tuomet išliks gyva, kada gi save laikys rinktąja tauta. O Vytautas Didysis tiesiog pažymėjo, kad „Dievas mus skyrė pasaulį valdyti“. Tačiau čia nereikia manyti, kad lietuviai turėjo daug antagonizmo kitoms tautoms arba buvo sukūrę savo rasių teoriją. Visai ne! Lietuvis niekad nėra taip žemai moraliai smukęs, kad kitas tautas jis laikytų tik savo tautinio medžio trąša. Lietuvis visados buvo ir bus taurus kitiems, tačiau jis visados žino, kad Lietuva jam šventenybė, kurios niekam neleis paliesti. Lietuvis iš savo senolių išmoko, kad geriau mirti, negu būti pugalėtam ir patekti verguven. Štai dėl ko lietuvių tauta yra rinktoji tauta, o rugsėjo aštuntoji yra rinktosios tautos šventė.

Aukščiausią tautos gerį sudaro laisvos tautos garbė. Iš tiesų, tautos laisvė yra svarbiausia tautos garbės atranka ir neatmezgama tautinio gyvenimo dalis. Tą patį matome ir mūsų tautos gyvenimo eigoje. Juk jau ir senovėje lietuvių tautos laisvės spyruoklis buvo ta galinga jėga, kuri saujelės lietuvių gyvenamą plotą padarė didvyrių žeme ir privertė galingus kraštus nusilenkti Lietuvos ginklui. Tik šitoks laisvės ir tautos garbės pajautimas lietuvių padarė ištikimu tėvynės sūnumi, narsiu kariu ir tėvų žemės saugotoju.

Taigi, tautos šventės dieną, greta kitų tautos idealų, ryžkinės savyje ugdyti didelį ir galingą tautos laisvės, garbės ir valstybės nepriklausomybės pajautimą. Ir tik šitaip sąmoningai ir nepalaužiamai išaugęs lietuvis bus baisiausia tvirtovė visiems mūsų priešams, kurie dar ir šiandien nevengia spekuliuoti rinktosios lietuvių tautos likimu.

J. Senkus

Mūsų priešai nesnaudžia

Kiekvienam žmogui aišku, kokia dabar ekonominė pasaulio būseną. Technikos pažanga vietoje gerovės davė skurdą, visur įsigalėjo ekonominė krizė ir, kada ji pasibaigs, dar nežinia. Pramonės kraštai nežino, kur dėti savo dirbinių, o žemės ūkio kraštai nebegali tinkamai ir naudingai suvartoti savo gaminių. Tatai, žinoma, reikalauja pertvarkyti pasaulio ūkį. Bet tai ne nuo mūsų pareina.

Nelengva ir mūsų krašto ūkininkams. Bet jų būseną, palyginti, dar nėra tokia liūdna ir baisi, kaip kitur. Mūsų ūkininkas ir krizės metu sotus. Bet pramonės kraštuose žmonės badauja.

Neseniai mūsų krašto gaminius pirkdavo kaimynai ir mokėdavo neblogas kainas. Dabar nebeperka, stengiasi šiaip taip išsiversti be užsienio gaminių. Tatai, žinoma, neigiamai veikia mūsų krašto ūkį. Ūkininkų reikalai blogėja. Tuo pasinaudodami mūsų priešai ėmė kurstyti ūkininkus streikuoti, reikalauti iš valdžios tam tikrų lengvatų, neklausyti policijos ir t. t. Atsirado Marijampolės apskrityje nesusipratusių arba dar mažai susipratusių ūkininkų, kurie paklausė kurstytojų ir sukėlė neramumų. Prie jų prisiplakė visokio plauko priešvalstybiniai gaivalai, kurie staiga tapo geriausiais ūkininkų reikalų žinovais ir užtarėjais bei gynėjais. Bet lietuvių priežodis sako: „Dieve, gink nuo draugų, o nuo priešų pats apsiginsiu“. Taigi ir šiuo atveju reikia gintis ne nuo priešų, bet nuo tariamųjų draugų.

Kam tie draugai tarnauja, tuojau paaiškėja pasiklausius vokiečių radio pranešimų ir pasiskaičius vokiečių laikraščių, kad ir, pavyzdžiui „Koenigsberger Allgemeine Zeitung“. Vokiečiai nepaprastai džiaugiasi dėl Lietuvos įvykių, juos išpučia, kaip muilo burbulus, ir kursto dar daugiau triukšmauti. Jiems dabar prieš seimelio rinkimus labai rūpi, kad tie neramumai būtų sukelti ir Klaipėdos krašte.

Apskritai mūsų priešams rūpi sugriauti mūsų vienybę ir mus pagrobti. Tatai jau seniai žinoma.

Be abejo, priešai stengsis ir prie kariuomenės gretintis. Agituodami, skleisdami pramanytus gandus jie griaus kariuomenės drausmę, pasitikėjimą ir vienybę ir kels nepasitenkinimą. Žinoma, čia jie apsiriks. Kariuomenė yra pakankamai sąmoninga ir gerai žino slaptuosius priešo tikslus. Todėl tokių karių, kurie, būdami tikri lietuviai arba susipratę Lietuvos piliečiai, patikėtų kurstytojams, tikrai kariuomenės eilėse nebus. Jei tokių būtų, tai aišku, kad jie yra įsibrovėliai priešai. O su priešais reikia kovoti. Kaip kovoti, mus moko vidaus tarnybos statutas: „Kiekvienas karys, įsidėmėjęs ką nors kenksmingą ar pavojingą Lietuvos respublikai, turi pranešti betarpiškam viršininkui“ (19 §). Viršininkai jau žinos, kaip reikia su tokiais gaivalais elgtis.

Šiuo sunkioju metu kaip tik reikalinga vienybė, drausmė ir pasitikėjimas. Be šių dalykų mes galime tuojau žūti. Vėl mūsų kraštą gali valdyti atėjūnai. Taigi saugokime Lietuvos nepriklausomybę. Branginkime josios laisvę. Būkime drausmingi kariai ir sąmoningi piliečiai. Kovokime su priešais tomis priemonėmis, kurias mums nurodo vyresnybė.

GINKLŲ FONDAS

Jau paskelbtas Vyriausybės Žiniose Ginklų Fondo statutas. Ginklų Fondas steigiamas prie Valstybės Gynimo Tarybos, kuri pagal Karo vadovybės įstatymą veikia prie Respublikos Prezidento. Valstybės Gynimo Tarybą sudaro: Respublikos Prezidentas, ministras pirmininkas, krašto apsaugos, finansų, užsienio ir vidaus reikalų ministrai, kariuomenės vadas ir kariuomenės tiekimų viršininkas; kiti ministrai dalyvauja tada, kai svarstomi jų valdomų sričių reikalai. Taigi Valstybės Gynimo Tarybą, prie kurios dabar įsteigtas Ginklų Fondas, sudaro atsakomingsiausi valstybės asmenys.

Ginklų fondo tikslas — *padėti kariuomenei įsigyti ginklų*. Neramus gyvenimas pasaulyje verčia mūsų tautą tinkamai apsiginkluoti, bet valstybės išdas negali pakelti visų, nors ir reikalingiausių, išlaidų. O kur nepajėgia valstybės išdas, ten į talką su aukomis stoja piliečiai. Taip yra visose valstybėse. Kiekvienas supranta, kad su priešu reikia kovoti tokiais pat ginklais, kokiais jis kovoja. Jei plėšikas turi šaunamą ginklą, su lazda neatsiginsi. Jei priešas puls iš oro, plikom rankom jo nenutrenksi, nors ir ant stogo užliptum. *Mūsų visų noras, kad nė vienas priešas nebūtų geriau už mus apsiginklavęs!* Tad ir Ginklų Fondo tikslą parems kiekvieno susipratusio lietuvio ranka.

Ginklų Fondo lėšas sudarys: 1) aukos, 2) Fondo kapitalų palūkanos, 3) pinigai, paaukoti kariuomenei ir ligi Fondo įsteigimo nesunaudoti, ir 4) įvairios kitokios pajamos. Taigi svarbiausias pagrindas, kuriuo laikysis Ginklų Fondas, yra aukos. Skundžiamės gyvenimo sunkumu, bet gyvename ne blogiau už kaimynus, o už kai kuriuos ir geriau. Dėl to netenka stebėtis, kad ir tokiu įkyrėjusiu dalyku kaip aukos dar yra tvirtų vilčių paremti didelį darbą. Jei aukomis įsteigėme ir sustiprinome Vilniaus vadavimo Geležinį Fondą, jei pastatėme ant kojų civilinę aviaciją, jei išlaikome arba bent paremiame ne maža labdarybės ir kultūros organizacijų, tai belieka tvirčiausiai tikėti, kad *ginklams, svarbiausiai mūsų gyvybės išlaikymo priemonei, aukų taip pat netrūks*. Tuo labiau, kad aukoti bus galima ne tik pinigais, kurių dažnai patiems stinga, bet ir vertybės popieriais, brangenybėmis ir kitais daiktais, kuriais pasidalinti bus lengviau. Kad nebūtų progos pasireikšti aukų rinkėjų blogai valiai, aukos savo keliu jau telkiamos į Sąjungą ginkluotoms krašto jėgoms remti.

Ginklų Fondo lėšos bus naudojamos tik Valstybės Gynimo Tarybos nutarimais, o tuos *nutarimus vykdydys krašto apsaugos ministeris*, kuriam taip pat pavesta tvarkyti fondo reikalus ir tam fondui atstovauti.

Matome, kad Ginklų Fondą tvarkys tvirtos ir ištikimos rankos. Kai bus paskelbtos statuto vykdymo taisyklės, bus galima plačiau nušviesti ir patį Ginklų Fondo veikimą. O dabar tenka pasveikinti naują rimtą valstybinį darbą ir palinkėti, kad visų piliečių ir karių pastangomis jis prašoktų visus ligi šiol nuveiktus organizuotus sumanymus. *Lietuviai ginkluokimės, kad priešas nesusigundytų mūsų silpnumu!*

Malonus ir garbingas svečias

Rugpiūčio 28 — 30 d. viešėjo Kaune Švedijos karališkosios kariuomenės generolas Reuterswärd.

Generolas Reuterswärd yra šiaurinės Norlandijos apygardos viršininkas ir Boden'o tvirtovės komendantas. Gimė 1871 m. spalio 4 d. 1891 m., lapkri-

Švedijos generolas Reuterswärd

čio 13 d. pakeltas į pirmąjį karininko laipsnį, 1897 m. baigė karo akademiją, 1932 m. birželio 17 d. pakeltas į generolus. Apdovanotas šiais ordinais: KSO 1 kl, RNO, LandstMS, Skarab. 1fbGM, Skarab. lāns sfbGM, KDDO1gr, KFin1VRO2kl, RBLēopO, BMK2kl, LKKrVA.

Generolą Reuterswärd iš Rygos į Kauną atlydėjo švedų kato atstovas Lietuvai majoras Brunsson. Rugpiūčio 28 d. 9 val. Lietuvos viešbutyje generolui Reuterswärd padarė vizitą kariuomenės štabo II skyriaus viršininkas gen. št. plk. ltn. Dulksnys. Tą pat dieną generolas Reuterswärd, mjr. Brunsson'o lydimas, pats vizitavo kariuomenės štabo viršininką gen. št. plk. Černių ir kortelėmis pasveikino p. krašto apsaugos ministerį gen. ltn. Šniukštą, kariuomenės vadą gen. št. plk. Raštikį ir kariuomenės štabo II skyriaus viršininką gen. št. plk. ltn. Dulksnį.

Paskum generolas Reuterswärd, lydimas mjr. Brunsson'o ir gen. št. plk. Zaskevičiaus, apžiūrėjo Kauno apylinkės fortus, kur buvo pasaulinio karo kautynės, gen. Litzman'ui vadovaujant.

Rugpiūčio 29 d. generolas Reuterswärd, lydimas mjr. Brunsson ir mjr. Matusaičio, vizitavo Kauno igulos viršininką gen. ltn. Čapliką. Po to nuvyko į 2-jį pėst. pulką. Pulko rajone svečią pasitiko 2 p. p. vadas plk. Tumas ir karininkai. Generolas Reuterswärd pasižiūrėjo II bataliono lauko pratimų ir pulko patalpų, paragavo lietuviško valgio ir pasirašė virtuvės knygoje. Tą pat dieną 12 val. aviacijos štabo viršininkui gen. št. plk. ltn. Rapšiui dalyvaujant, gen. Reuterswärd apžiūrėjo aviaciją, kur, kiek pailsėjęs, pasirašė aviacijos svečių knygoj. Grįždamas iš aviacijos, apžiūrėjo Napoleono namą, Perkūno namą ir pilies griuvėsius. 14 val. Metropoly kar. štabo viršininkas gen. št. plk. Černius gen. Reuterswärd garbei iškėlė pusryčius. Rugpiūčio 30 d. 14 val. mjr. Brunsson'o, gen. št. plk. ltn. Dulksnio ir mjr. Matusaičio palydėtas gen. Reuterswärd išvyko į Švediją.

Išvykdamas iš Lietuvos, generolas Reuterswärd teikėsi apdovanoti savo fotografija su autografais gen. št. plk. Zaskevičių ir mjr. Matusaitį. Nors generolas Reuterswärd neilgai viešėjo mūsų tarpe, bet ilgai paliks jis mūsų širdyse ir mintyse.

Mjr. Matusaitis

„Žuvusiųjų dėl Tėvynės kapai šaukia mus į Vilniaus žygį“

Sekmadienį, rugsėjo 1 d., visame krašte buvo plačiai ir išpūdingai minimos mūsų kariuomenės 1920 m. rugpiūčio 26 d. garbingojo žygio į Vilnių 15 metų sukaktuvės — Vilniaus Geležinio Fondo diena. Jau šeštadienio vakare įvairių krašto vietų kapuose ir prie laisvės paminklų rinkosi būriai žmonių nulenkti savo galvas prieš tuos karžygius, kurie liejo savo kraują kovos laukuose ir padėjo tėvynės meilės ir gyvenimo džiaugsmo kupinas širdis ant tėvynės aukuro. Jų kapai ir laisvės paminklai buvo dar kartą papuošti vainikais ir gėlėmis.

Sekmadienį visose bažnyčiose ir kitų tikybų maldos namuose Vilniaus vadavimo intencija buvo laikomos pamaldos ir sakomi tai dienai pritaikyti pamokslai. Po jų organizacijos sušaukė gausius susirinkimus, kuriuose per paskaitas žmonėms buvo aiškinama prieš 15 metų buvusio žygio reikšmė bei prasmė ir Vilniaus Geležinio Fondo veikla. Vakare įvyko meniškoji dienos minėjimo dalis, kurios metu išplatinta gražūs skaičius Vilniaus pasų bei ženklelių.

Bene plačiausiai ir išpūdingiausiai kariuomenės žygio į Vilnių sukaktuvės buvo paminėtos laikinojoje sostinėje Kaune. Išvakarėse ties Vytauto Didžiojo muziejaus sodeliu susirinko minios žmonių. Į sodelį organizuotai atvyko savanoriai kūrėjai, šaulių būriai, visuomeninės organizacijos bei studentų korporacijos su savo vėliavomis. Kelios dešimtys vėliavų apsupo žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės paminklą ir Nežinomojo Kareivio kapą. Pradėdamas iškilmes, Vilniaus geležinio fondo komiteto vicepirmininkas inž. Z. Bačelis pasakė kalbą, kurioje pažymėjo, kad lenkams dar ir šiandien neužtenka kruvinų aukų, paimtų ties Širvintais, Giedraičiais ir visame pademaklinyje. Jie dar ir dabar siekia užgrobti likusią laisvą mūsų tėvynės dalį. Gi juodasis aras mus tykoja Nemuno žemupyje. Argi to nejaučia čia gulį karžygiai, ar gali jie ramiai ilsėtis, ar nesikelia jie iš kapų mūsų nematomi ir ar jie nešaukia mus į didįjį Vilniaus žygį? Taip, jie mus šaukia ir ragina, nes mūsų tautinė pareiga eiti jų nurodytais Vilniaus kovų keliais.

Orkestrams grojant gedulo maršą, prie Nežinojo Kareivio kapo buvo padėtas Vilniaus Geležinio Fondo vainikas su įrašu: „Žuvusiųjų dėl Tėvynės kapai šaukia mus į Vilniaus žygį“. Be to, vainikus dar sudėjo šauliai ir kitos organizacijos. Per muziejaus vėliavų nuleidimo apeigas buvo sugrotas Tautos himnas, o Laisvės varpas suskambo Vilniaus atvadavimui.

Sekmadienio rytą Kaunas skendo tautinėse vėliavose. Iš ryto Įgulos bažnyčioje Vilniaus vadavimo intencija buvo atlaikytos pamaldos, o per pamokslą paašškinta dienos reikšmė. Pamaldose organizuotai dalyvavo įvairios organizacijos ir studentų korporacijos su savo vėliavomis.

Vakare visose didesnėse miesto ir priemiesčių salėse buvo gausūs organizacijų susirinkimai, kuriuose pabrėžta mūsų kariuomenės 1920 m. rugpiūčio 26 d. žygio svarba bei nauda Lietuvai, klausytojai paraginti ir dabar savo aukomis padėti statyti Vilniaus kovų tvirtovę — aukoti Vilniaus Geležiniam Fondui. Po paskaitų kai kur buvo suorganizuota meniškoji dalis.

Plačiausias ir turiningiausias sukaktuvių minėjimas buvo valstybės teatre. Čia susirinko valdžios bei visuomenės organizacijų atstovai ir pilnas teatras publikos. Pradėdamas iškilmės, inž. Z. Bačelis nurodė, kokia prasmė yra Vilniaus Geležinio Fondo dieną jungti su mūsų kariuomenės žygio į Vilnių sukaktimi ir trumpai apibūdino ligšiolinį Fondo veikimą.

Valstybės operos chorui bei orkestrui sugiedojus ir sugrojus Tautos himną, paskaitą apie Vilnių, kariuomenės žygio į Vilnių 15 metų sukaktuves ir Vilniaus Geležinį Fondą skaitė Matas Šalčius.

Po paskaitos dar buvo koncertinė dalis, kurioje dalyvavo valstybės operos solistai ir choras. Buvo padainuota keliolika Vilniaus ir liaudies dainų ir padeklamuota Vilniaus eilėraščių. Minėjimas baigtas Vilniaus geisme „Ei pasauli!“

Visos iškilmės iš Vytauto Didžiojo muziejaus sodelio ir iš valstybės teatro buvo transliuojamos per radio. Be to, atskira programa sukaktuves ir Vilniaus Geležinio Fondo dieną paminėjo valstybės radiofonas.

Tragingai žuvo kariūnas aspirantas inž. A. Klygis

Rugpiūčio 28 d. apie 10 val., netoli Kauno aerodromo, įvyko skaudi nelaimė: nukrito karo aviacijos mokyklos mokomasis lėktuvas Anbo III. Juo skridę lakūnas kariūnas aspirantas inž. Alfonsas Klygis mirštamai, o žvalgas mokinyš Kostas Butavičius sunkiai susižeidė. Oras buvo vėjuotas, arba lakūnų terminologija tariant — duobėtas. Pasisukant lėktuvas įėjo į suktuką ir nukrito. Sužeistiesiems buvo suteikta skubi medicinos pagelba, bet tos pat dienos 19 val. 10 min. kariūnas aspirantas inž. A. Klygis mirė. Ši tragedija tuo dar skaudesnė prisiminus a. a. kar. asp. inž. A. Klygio išvargtą jaunatvę, pasiektą aukštąjį mokslą, ir be to, po poros dienų taip pat turėjo baigti skraidymų praktiką aviacijoje ir grįžti į karo mokyklą.

A. a. kar. asp. inž. Klygis Alfonsas gimė 1905 m. sausio 1 d. Vladikaukaze, Beslane. Pradžios mokslą įgijo ir baigė šešias gimnazijos klases Vladikaukaze. 1926 m. baigė Kaune „Pavasario“ suaugusiųjų gimnaziją ir įstojo į Vytauto Didžiojo Universiteto technikos fakultetą. 1934 m. pavasarį baigė universitetą ir birželio 13 d. gavo diplomuoto technologijos inžinieriaus vardą.

Būdamas gimnazistu, o vėliau studentu, gyvai domėjosi aviacija. Vasaros darbus stengėsi atlikti aviacijos dirbtuvėse. Iki paskutinės savo gyvenimo dienos domėjosi ir sekė aviacijos technikos pažangą, studijavo aviacijos literatūrą svetimomis kalbomis, rašė aviacijos variklių konspektus.

1934 m. rudenį įstojo į karo mokyklą kariūnas aspirantu. Karo mokykloje, vėliau karo aviacijos mokykloje, visą laiką buvo drausmingas, rūpestingas ir darbštus. Už tai jį mylėjo viršininkai. Buvo gero būdo, visada nuoširdus, todėl kiekvienas, kuris jį pažino, niekada negalės jo pamiršti.

1935 m. vasario 16 d. apdovanotas D. L. K. Gedimino ordino III laipsnio medaliu. Paskiausiai karo mokykloje ėjo kuopos viršilos pareigas.

Š. m. birželio 6 d. atvyko į karo aviaciją, kur iš pradžių praktikavosi dirbtuvėse, o vėliau skraidė.

Pirmą kartą savarankiškai išskrido Anbo V liepos 18 d. Visą laiką skraidė šaltai, atsargiai.

Rugpiūčio 30 d. tragiškai žuvęs kariūnas aspirantas inž. A. Klygis buvo iškilingai palaidotas Kauno kapuose. Iš ryto buvo atlaikytos gedulingos pamaldos Įgulos bažnyčioje. Po pietų iš karo aviacijos angarų, kur velionis buvo pašarvotas, buvo išlydėtas jo namiškių, draugų, P. L. P. karo mokyklos viršininko, karininkų ir kariūnų, karo aviacijos viršininko, karininkų ir kareivių, neolituonų filisterių, Lietuvos aero klubo ir inžinierių sąjungos narių, nes šių organizacijų narys buvo ir velionis. Tūkstantinė minia su keliom dešimtim vainikų velionį atlydėjo į amžino poilsio vietą.

Prie kapo atsisveikinimo žodžius pasakė karo kapelionas, karo mokyklos ir karo aviacijos viršininkai, neolituonų filisterių atstovas. Kalbėjusieji prisiminė velionį kaip drąsų, drausmingą, energingą, tėvynę mylėjusį karį, darbštų lietuvių patriotą. Leidžiant karstą į duobę, nuskambėjo šūvių saljutai.

Ginklo draugas

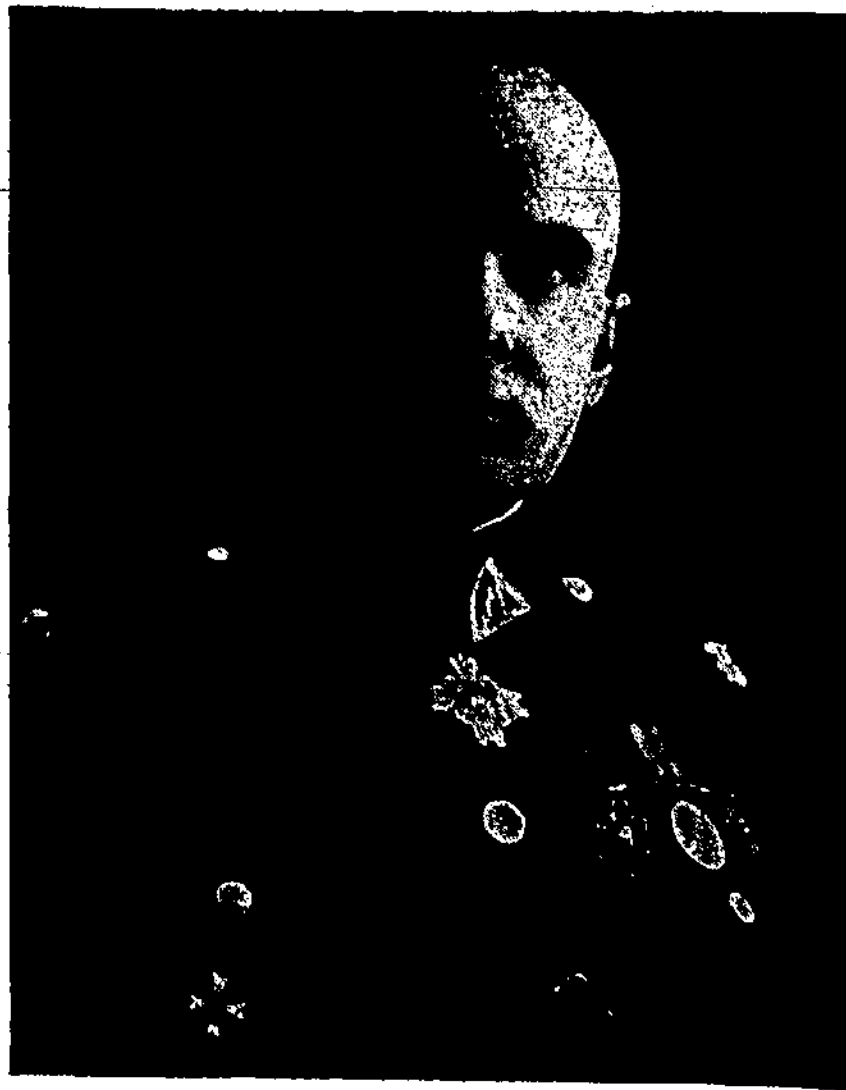
A. a. kariūnas aspirantas inž. Alf. Klygis lėktuve

I pėst. D. L. K. Gedimino pulkas

(Pulko šventės proga)

Kaip kiekvienas mūsų kariuomenės atskiras dalinys, be bendrųjų tautos, kariuomenės bei bažnyčios švenčių, m̃ni dar savo metinę šventę, taip ir 1 pėstininkų didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pulkas švenčia kasmet rugpiūčio 25 d. savo šventę. Šiemet, dėl įvairių aplinkybių, pulko šventė buvo nukelta į rugsėjo 8 d.

1 p. d. L. k. G. pulkas įsisteigė anais sunkiais laikais, kai pati lietuvių tauta, atgavusi savo prarastą

Plk. Rėklaitis, 1 p. pulko vadas

laisvę, bandė žengti pirmuosius žingsnius. 1918 m. gale, apie spalį mėn. antrąją pusę, karininkui Grigaliūnui-Glovackiui Apsaugos Komisija, veikusi prie Valstybės Tarybos Vilniuje, pavedė organizuoti savanorius. Karininkas Grigaliūnas-Glovackis pradeda gan savarankiškai veikti organizuodamas savanorių būrius. Po kelių dienų, lapkričio mėn. pradžioje, gimsta naujas kariškas vienetas, kuris buvo pakrikštytas pirmojo pėstininkų pulko vardu.

Sunkūs buvo pirmieji naujagimio žingsniai. Jam teko pirmąsias dienas praleisti ne moderniškuose rūmuose, bet drėgnuose ir niūruose Valstybės Tarybos rūmų rūsiuose. Negausi buvo tuo metu ir jo šeima, vos 35 kareiviai, tačiau daug žadanti ateiviai.

Lapkričio 23 d. Krašto Apsaugos Ministerio įsakymu Nr. 1 § 3 buvo paliepta karininkui Galvydžiui-Bykauskui organizuoti Alytuje pirmąjį lietuvių pul-

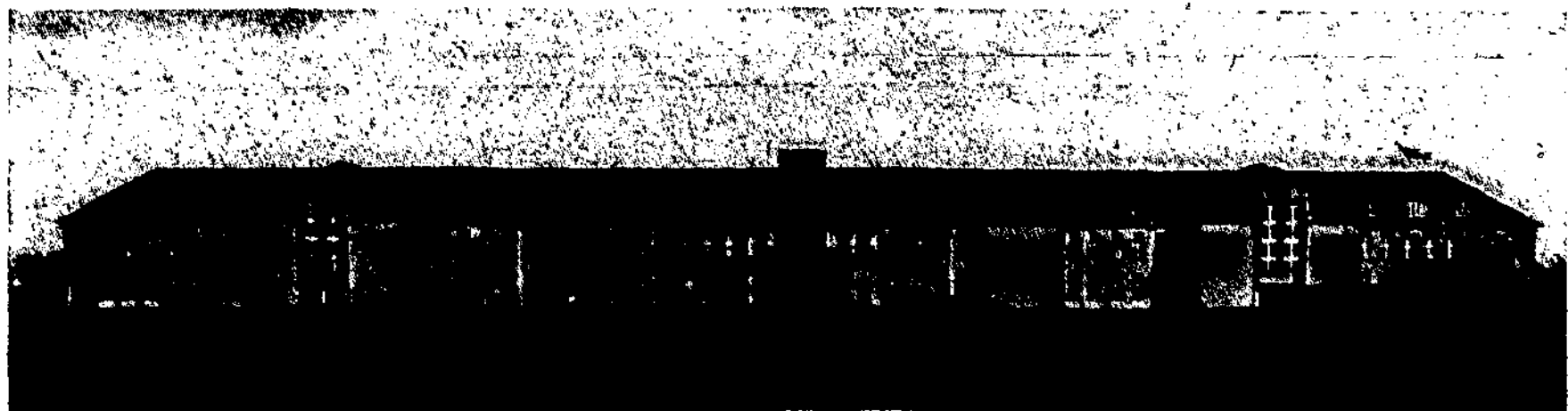
ką. Pirmieji ledai buvo pralaužti. Karininkas Grigaliūnas-Glovackis visa, ką iki tos dienos buvo nuveikęs, perduoda į naujas rankas ir pradėtas darbas tęsiamas tolyn. Nors įsakyme buvo pažymėta pulką organizuoti Alytuje, tačiau dėl vietos stokos pulkas pasilieka kai kurį laiką Vilniuje. Gruodžio 7 d. išleidžiamas pirmasis pulko įsakymas, iš kurio matyti, jog pulke tuomet buvo jau 33 karininkai su valdininkais ir 59 kareiviai. Vilniuje būdamas, pulkas šiek tiek spėjo susipažinti su karišku mokslu, šiek tiek apsiginkluoti.

Netrukus, spaudžiant rusų raudonajai armijai bei lenkams, gruodžio 18 d. reikėjo palikti Vilnių ir persikelti į Alytų. Alytuje pulko tvarkymasis tęsiamas pagreitinu tempu.

Neramios dienos pradėjo spausti ir Alytų. Įvairūs nesusipratimai su vokiečiais, o taip pat artėjo ir bolševikų antplūdis. Vasario iš 12 į 13 d. įvyko pirmasis gan smarkus susirėmimas dėl Alytaus miesto. Šita krikšto kova pulkui brangiai kainuoja. Vasario 13 d. ant Nemuno tilto Alytų buvo nukautas laikinasis pulko vadas karininkas Juozapavičius. Tai buvo pirmoji Lietuvos kariuomenės karininkų auka. Po šito nelaimingo susitikimo du batalionai persikėlė į Marijampolę, o pirmasis į Kauną, iš kur po kai kurio laiko vėl grįžo į Alytų.

Prasidėję neramumai traukėsi tolyn. Bolševikai nesiliovė užpuldinėti Alytaus ir kitų vietų. Pirmajam pulkui kartu su kitais reikėjo budėti.

Gegužės 6—7 d. buvo įsakyta pulkui palikti Alytų ir persikelti į Ukmergės barą. Čia atvykęs, neturėdamas pakankamai laiko susitvarkyti, turėjo pradėti karo operacijas prieš bolševikus. Šiame bare pulkui pradėjo sektis. Dar tą pačią (18) dieną ties Kurkliais buvo paimtas naujas artilerijos pabūklas. Šitas pirmasis karo grobis, be abejo, teigiamai paveikė paties pulko karių moralę. Bolševikai, nors buvo spaudžiami, bet vis dėlto nenorėjo palikti Lietuvos. Juos reikėjo žingsnis po žingsnio stumti iš savo krašto. Taip diena iš dienos lietuviams teko varžytis su bolševikais dėl vienos kitos vietos. Šitie mažesni bei didesni susirėmimai truko iki rugpiūčio 23 d. Iš 23 į 24 d. buvo nutarta paimti Zarasus ir veržtis Daugpilio link. Pirmasis pulkas turėjo sudaryti vidurinę vorą. Čia tarp menkesnių susirėmimų ties Balčių dvaru, įvyko smarkesnis susirėmimas, kurio metu žuvo vienas būrio vadas, karininkas Jurgis Sidaravičius. Bet ši brangi pulko auka tik paskatino dar didesniu atsidėjimu ir užsidegimu veržtis pirmyn. Kur

1 pėst. pulko kareivinės

nepajėgė šautuvai, ten atliko granatos bei durtuvai. Silpnai ginkluoti, apiplyšę, pusalkani pirmojo pulko kariai veržėsi su kitais pirmyn. Pagaliau pasiekė Zarasus, tačiau čia pabuvoti neteko ilgai. Spalių 8 d. I ir III batalionas traukiniu išvažiavo į Kauną. Tuo tarpu antrajam batalionui buvo įsakyta vykti pėsčiam Ukmergės link ir valyti kraštą nuo savavaliujančių lenkų. Teko grįžtančiam batalionui kelis kartus susidurti su lenkais, bet viskas likviduodavosi gan laimingai. Kautynėse su bolševikais pulkas visiškai susiformavo ir buvo priskirtas prie pirmosios brigados.

Bet neilgai pirmajam pulkui buvo lemta ilsėtis Kaune. Tėvynė jų vėl pareikalavo. Ir štai spalių 22 d. pirmąjį pulką randame ties Baisogala kovoje su bermontininkais. Tuo pat metu Respublikos Prezidento įsakymu kariuomene 1919 m. lapkričio 17 d. pulkui duotas pirmojo pėstininkų didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pulko vardas.

Kovoje su bermontininkais pirmajam pulkui teko kiek smarkiau susiremti ties Radviliškiu. Tačiau po ilgokų kovų bermontininkai turėjo palikti malūną ir, pagaliau, Radviliškį palikdami, paliko nemažą karo grobį. Tuo pat metu, kada lietuviai pradėjo spausti bermontininkus, įsikišo Santarvės misija. Bermontininkai po ilgų derybų pasiryžo palikti Lietuvos teritoriją. Bet prieš paliekant šį jaukų kampelį, jie stengėsi ją azijatišku papročiu apiplėšti. Reikėjo juos Lietuvos kariuomenei palydėti. Todėl ir pulkas turėjo pasijudinti paskui besitraukiančius bermontininkus.

Palydėjęs bermontininkus, pulkas grįžo (1920. I. 10) į Alytų. Bet ne poilsis, ne šiltos lovos laukė jų ir čia. Praslinkus kelioms dienoms pirmas pulkas, kartu su kitais, gauna įsakymą pastoti kelią lenkams. Pagaliau, po ilgų kivirčių lenkai, spaudžiami bolševikų, pradėjo trauktis, ir mūsų kariuomenė, saugodama tautos ribas, turėjo budėti pasienyje. Su lenkais susirėmimai truko gan ilgai, bet, pagaliau, lapkričio 29 d. susitariama ir nustatoma neutralinė zona. Pirmasis pulkas liko be darbo. Tuomet buvo įsakyta pulkui persikelti į Širvintų — Giedraičių barą. Šitame bare pulkas veikė iki 1921 m. gegužės 16 d., kol pakeitė 4 pėst. pulkas. Pasitraukęs iš Širvintų — Giedraičių baro, 1 pulkas apsistoja Ukmergės rajone.

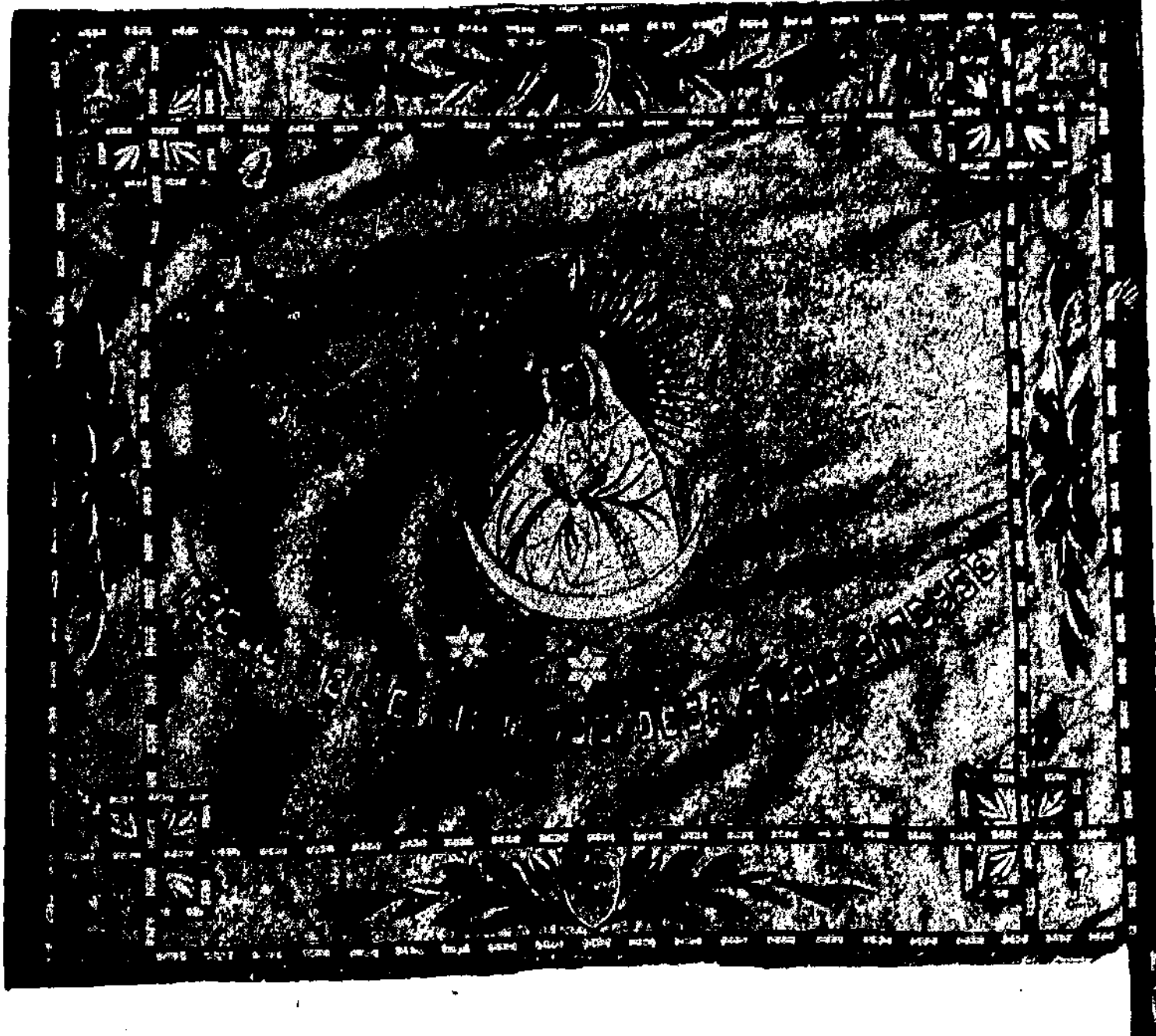
Po trumpo poilsio pulkui teko keltis į Gelvonių rajoną, kuriame teko išgyventi net iki 1923 m.

Pamatėm priešų lėktuvą

gegužės mėn. Paskui pulkas susikoncentruoja Ukmergės mieste (1923. VI. 10).

Pulkas, pradėjęs ramų gyvenimą, ypatingai daug dėmesio atkreipė į mokymą rikiuotės srityje, į švietimą, auklėjimą bei sportą. Respublikos Prezidentas už karžygiškas kovas su tautos priešais 1926 m. gegužės 26 d. apdovanojo pulką 2 laipsnio Vyčio kryžiaus vėliava. Tai graži ir brangi dovana.

1 pėst. pulko vėliava

1933 m. rugpiūčio 25 d. pulkas, Respublikos Prezidentui A. Smetonai dalyvaujant, minėjo savo 15 metų sukaktuves. Ta pačia proga buvo pašventinta moderniškios trečiojo bataliono būstinės. Šitos būstinės yra vienos iš gražiausių pastatų visoje Ukmergėje.

Už pasižymėjimus karuose su įvairiais priešais yra apdovanoti Vyčio kryžiaus ordinais 5 ir 4 laipsnio 5 karininkai, 5 laipsnio — 35 karininkai ir Vyties kryžiaus II rūšies 3 laipsnio 3 karininkai. Be to, daug yra apdovanota ir kareivių. Iš viso už pasižymėjimus nepriklausomybės karuose yra apdovanota Vyčio kryžium 255 kariai. Savanoriais pulke tarnavo 46 karininkai ir 862 kareiviai, neskaitant tų, kurie stojo po mobilizacijos paskelbimo. Kovose žuvo 2 karininkai, 1 karo valdininkas ir apie 92 kareivius.

Kalbant apie dabartinį pulką tenka pabrėžti, kad karių švietimas nėra užpakaly kitų dalykų. Pulkas turi gan vertingą biblioteką, kurioje galima rasti ne tik lengvo turinio knygų, bet ir visų mūsų rašytojų raštų tomų puošia bibliotekos vitrinas. Taip pat negalima tylomis praeiti pro faktą, jog pirmasis pulkas parengia ir geriausių mūsų kariuomenės kulkosvaidininkų. Gražūs pirmieji prizai puošia kuopų sienas. Jau kelinti metai, kai tuo atžvilgiu pirmasis pulkas stovi kitų prieky.

P. Ant-tis

Tankų žygis

Karo aplinkybės kartais priverčia savo jėgas mėtyti iš vienos vietos į kitą, o tai sudaro nemažą rūpestį ir sunkumų ne tik vadovybei, bet ir patiems daliniams. Čia svarbų vaidmenį vaidina geležinkelių ir kelių tinklas, bet ne mažesnės reikšmės turi ir pačių žygių organizavimo technika.

Nelengvas štabo darbas, pavyzdžiui, keliu praleisti įvairių ginklų rūšių kariuomenės dalinius taip, kad jie nesusigrūstų, netrukdytų vieni kitiems žygio, ir pagaliau, nebūtų pastebimi prieš o oro žvalgybos.

Ypač manevriniame kare dažnai tenka mėtyti savo jėgas iš vieno sparno į antrą, o tuo labiau kariuojant su judriu motorizuotu priešu.

Tankai gabenami į karo veiksmų lauką geležinkeliais; mažieji tankai — automobiliais, traktoriais. Neturint tų priemonių ir būtiname reikale tankai gali būti gabenami savo variklių jėga.

Tankų dalys atlieka žygius mišriose arba savarankiškose vorose. Pirmuoju atveju tankai žygiuoja šuoliais ir dažnai tarpuose tarp kitų ginklo rūšių.

Tankų žygiai paprastai atliekami keliais. Jei tik galima, kelias tankų žygiui turi būti minkštas, nes tada sumažėja vikšrų susinešiojimas ir bildesys. Kur yra maža kelių, reikia vengti susigrūdimo. Tais atvejais tankai gali žygiuoti laukais. Žygį per sunkiai praeinamą vietą reikia atlikti dienos metu. Naktį tokie perėjimai lėti ir jiems reikia didelio įtempimo ir rūpestingo vietos žvalgymo.

Žygiui rūpestingai paruošiami įsakymai, kurie nurodo: — tikslų žygio kelią ir galutinį punktą, voros sudėtį, atskirų dalinių išžygiavimo laiką ir atstumą tarp mašinų ir dalių, laiką, skiriamą žygiui, poilsius, sutartinius signalus ir ryšio priemones išilgai voros, priemones apsisaugoti nuo netikėto užpuolimo, priešlėktuvinę apsaugą, naudojimąsi šviesa nakties metu, priemones pasitraukus tankui iš rikiuotės.

Kiekvienam žygiui atliekama nuodugni žygio kelio žvalgyba. Nuodugniai išžvalgomi perėjimai per vandens kliūtis; žiūrimas tiltų stiprumas ir brastų gilumas. Ant tiltų statomos lentos su parašais, kuriose nurodoma tilto keliamoji galia.

Žygiuojant nakties metu, sunkesnėse vietose statomi orientavimosi ženklai. Ypač sunkioje vietoje, kur kelias neaiškiai nurodytas, reikia žygiuoti žmogaus judesio greičiu; be to, priekyje kiekvieno būrio žygiuoja pėsčias karininkas.

Mūsų tankų grupė

Skiriant tankų žygiui kelius, reikia atsiminti, kad tankai gali praeiti tokiais keliais, kurie būna nepraeinami kitoms ginklų rūšims. Ši aplinkybė palengvina tankų žygio kelių pasirinkimą.

Žygiuojant tankų batalionui, jeigu laikas turi svarbos, tai kuopos kiek galėdamos turi žygiuoti įvairiais keliais, arba jei taktiškos aplinkybės leidžia, jos turi žygiuoti viena po kitos, laikydamosi atstumo pagal laiko — ne mažiau kaip 15 minučių.

Tankai žygiuodami voroje paprastai laikosi šio atstumo: tarp tankų — 5 tankų ir tarp būrių — 9 tankų. Šis atstumas leidžia pakankamą lankstumą ir pakankamai panaikina nemalonių išmetamųjų dujų ir keliamųjų dulkių veikimą. Dulkėtuose keliuose atstumai gali būti didinami.

Tankas slenka per griovį

Mažieji poilsiai daromi mašinų nežymiams pataisymams ir įgulos poilsiui per nustatytą laiką, būtent: 15—20 minučių po 1 ar 2 valandų važiavimo. Sustojus poilsiui, jei leidžia priešaviacinė apsauga, tankai sustoja dešinėje kelio pusėje 1 tanko atstume, palikdami kitiems pravažiavimą.

Sugedę tankai turi būti nuvežami nuo kelio ir tik ten taisomi. Apskritai pataisymas gali būti atliekamas greičiau, jei antras tankas paliekamas padėti. Išimtį sudaro kautynių aplinkybės.

Netikėtas tankų vartojimas kautynėse dažnai būna lemiamasis kautynių veiksnys. Todėl būtinai reikia stengtis pasiekti visišką žygių ir postovių slaptumą.

Daugiausia tankus demaskuoja:

- 1) pastebimos iš oro vikšrų paliktos vėžės, ir
- 2) vikšrų ir variklio užesys.

Mažiausias atstumas nuo prieš, kuriame negirdimas tankų užesys, judant mažu greičiu, yra šis: 1) naktį tyloje — 1000 m, 2) vėjas iš prieš pusės — 500 m, 3) vėjas į prieš pusę — 1500 m.

Oro sekimui išvengti bet koks krovimas, iškrovimas ir žygiai atliekami nakties metu. Dienos metu gabenimo priemonės ir tankai paslepiami arba užmaskuojami. Miškai geriausia uždanga. Retame miške arba krūmuose tankai apkašiojami šakomis arba apdengiami tam tikru tinklu su medžiagos gabalais.

Ten, kur slepiami tankai, reikia laikytis visų slaptumo priemonių, kad dūmai ir tankų įgula nesimatyti dienos metu per medžių šakas, o ugnis ir šviesa

Šančių visuomenė rugsėjo 1 d. eina pagerbti žuvusiųjų

naktį. Reikia panaikinti arba užmaskuoti čia pat esamas tankų vėžes ir stengtis neišmindžioti naujų takų.

Jei ypač svarbu, kad nepasiliktų vėžės, tai tankams būtinai reikia žygiuoti keliais, arba labai kietu grūžu. Norint sumažinti vėžių skaičių, kiekvienas sekantis tankas turi važiuoti prieky važiavusio tanko vėžėmis. Naikinti vėžes didesniame atstume sunku, nes tam reikia daug laiko ir darbo. Todėl tankų susirinkimo punktai turi būti arti kelių arba šalia jų. Jeigu susirinkimo punktas tolokai nuo kelio, tai pirmieji tankai, perėję šią vietą, turi žygiuoti toliau iki kitos patogios vietos, neužimtos savo kariuomenės dalių, arba dar geriau, iki kurio nors kelio. Po to, jie turi grįžti savo vėžėmis atgal į susirinkimo punktą. Toliau reikia gerai užmaskuoti tą vietą, kur tankai paliko svarbiausias vėžes, vedančias į susirinkimo punktą. Naikinimas bei slėpimas vėžių reikalauja patyrimo, iniciatyvos, orientacijos ir priemonių.

Paprastai tankai saugojami kitų ginklų rūšių kariuomenės dalių, su kuriomis veikia, bet jie patys taip pat pasirūpina betarpiška apsauga ir skiria budinčiąją dalį.

Tankų apsauga, žygiuojant atskiromis voromis, sudaroma iš:

a) savo dalių apsaugos patrulio (motociklų, dviračių ir raitininkų) ir nuolatinio kovos dalinio, pasiruošusio paleisti ugnį netikėtai priešui užpuolus;

b) specialiai paskirtų dalinių (raitininkų bei dviratininkų).

Stovint vietoje, kai tankai pridengti kitų ginklų kariuomenės dalių, imamas šių apsaugos priemonių.

a) tankai turi būti paslėpti nuo žemės bei oro sekimo ir būti visai pasiruošę išvykti patogiausiomis kryptimis.

b) Aplinkinė vieta turi būti gerai išžvalgyta dėl judesio ir veiksmų dienos ir nakties metu.

c) Netarpinės apsaugos priemonės: lauko sargybos ir tankų įgulos laikymas netoli nuo mašinų.

Jeigu tankų dalys neapdengtos kitų ginklo rūšių dalių, tai skiriamos papildomosios apsaugos priemonės:

a) skiriamas budis dalinys, kiti daliniai pilnai pasiruošę;

b) padidinamos lauko sargybos, kad geriau sektų visas prieigas;

c) naktį, rūke arba uždengtoje vietoje, pavojingomis kryptimis lauko sargyboms pastiprinti statomi atskiri tankai pilnai paruošti kautynėms.

Žygyje ir postovyje tankai rūpinasi priešaviacine apsauga taip:

a) organizuoja oro sekimą ir nustato pavojaus signalus;

b) skiria žygio metu budinčius kulkosvaidžius, o postovyje organizuoja ugnies uztvarą, atitinkamai išdėstę kulkosvaidžius.

Geriausią apsaugą iš oro sudaro gerai maskuotas žygis ir postovis.

J. ltn. Pečiūra

Akordai palaukėje

Kodėl taip kas rytą, kas vakarą ramų,
Kai grandys karių baltu vieškeliu žengia,
Siūbuoja žilvičiai, ir pušys taip šlama,
Ir šūkauja lankos, ir juodbėris žvengia?..
Štai sveikina žemę ugninga jaunystė —
Ją dainos patinka, ją dainos palydi,
O gėlės vien kužda „žydėt ir nevysti“
Ir meldžiasi saulei, ir klesti ir žydi...
Sakykit, kodėl sutartinių garsuose
Kalnai ir pakalnės taip skęsta, taip skęsta,
Kodėl žydros varšos jaunystę taip juosia,
Kodėl naujos viltys akorduose bręsta?..
Žinau. Tai todėl, kad tos dainos auksinės
Vien džiūgesio mostais nukloja palaukę,
Nes tėviškės kloniams iš kario krūtinės
Narsumas ir jėgos ir meilė teplaikia.

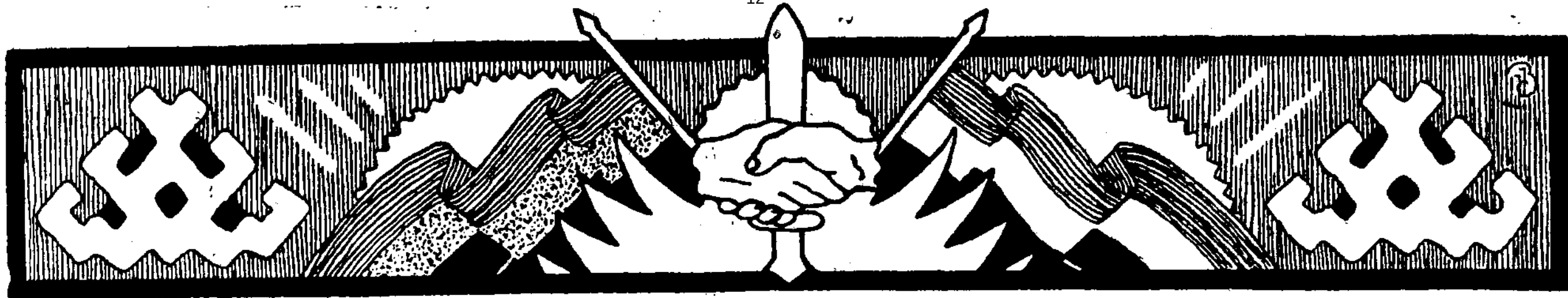
Mūsų žygiai

Siauskit audros ir perkūnai,
Ir grasykit mirtimi, —
Mes, kariai, žygiuojam drąsūs,
Nepalaužiami, tvirti!
Mes, kariai, žygiuojam drąsūs,
Mūsų kelias su daina!
Ei, žydek, graži jaunystė,
Aukso norų kupina!
Ei, žydek, graži jaunystė,
Su pavasario žiedais!
Ei, skambėk, daina ugninga
Jauno džiūgesio aidais!
Širdyse — brangi tėvynė,
Plieno kardas rankose —
Mes, kariai, žygiuojam drąsūs,
Tvirti kūnu ir dvasia!

L. Žibartaitis

Tvirtos ir šaunios mūsų gretos...

Ginklo brolija

(Žiūr. „Kario“ Nr. 35)

Pėdsakai sniege

Trys kailiniais apsisiautę vyrai tylėdami linktelėjo galva. Šoviniai juostomis, dėžutėmis nyko jų begalinio talpumo kišenuose.

— 200... 210... 24... 280... — skaičiavo Vincas Barzdžius kovos šovinius imdamas iš geležinės dėžės ir perduodamas gretimos apylinkės partizanams. Jonas Gerutis trumpai paaiškino veikimą ir čia tuoj pat davė kiekvienam po kelias granatas. Vyrai rūpestingai ir su pagarba jas užsikišo už diržų.

Nepaprastų dovanų dalijimas įvyko ant Žigo piliakalnio. Piliakalnis buvo nedidelis, nugriuvusiu šonu į vakarus. Dar neseniai čia aplink siūbavo tanki giria, kurią be gailės iki pat žemės kirto vokiečiai savo lentpiūvei. Lentpiūvė mūsų krašto turtą vežė į Šiaulius ir iš čia plačiu geležinkeliu skrido pušys, eglės, ąžuolai ir kiti į Vokietiją. Dar ir dabar prie piliakalnio gulėjo didžiulės masės pusiau apdirbtos medienos, apleistos ir niekeno rimtai neprižiūrimos.

Vaikinai čia įrengė slaptavietę, iš kurios buvo patogų išduoti ginklą ir šaunamąją medžiagą apylinkės gyventojams, kurie čia laiks nuo laiko užklysdavo ir vis drąsiau pasirinkdavo tinkamesnę lentgalį. Partizanai gavo dar tris žvilgančius šautuvus. Matant ginklą, jų akys sužvilgėjo, veidai jauni, bet darbo ir vargo suraukšlėti — šyptelėjo.

Visas apskritis vis energingiau pradėjo po kaimą bešeimininkaujantį vokių su ginklu rankoje sutikti. Atskiri bermontininkų kareiviai nebedrįso giliau į sodžius lįsti sviesto, kiaušinių ir gražių merginų paieškoti. Nedrąsu buvo jau ir keliais pravažiuoti. Visur grąšindavo partizanai.

Trys žemės vaikai ūkininkai, vos pajudėdami nuo šovinių, granatų ir šautuvų, atsisveikino su duosniais dalintojais. Šie, anksčiau buvę vaikai ir pusberniai, dabar šių žemdirbių akyse buvo nepaprasti vyrai. Liekančiųjų rankas jie paspaudė didele pagarba. Ūkininkai-partizanai tyliai pranyko ūkanų. Piliakalnyje liko tik du „Ginklo brolijos“ nariai. Abu įsiklausė. Kažin kur pietų rytuose subeldė kulkosvaidžio salvė. Ją pertraukti pūnoro atskiri šūviai. Vakaro ūkanų atskiri šūviai atrodė čia pat.

— Ten jau šaudosi — pasakė Vincas. — Kada gi visu frontu?..

Gerutį jaudino mintys apie viesulingą, triukšmą, paraku, gaisrais dvelkiantį žygį, kuris turėjo nušluoti nuo kelio visa kas prie. Jie išėjo į kelią. Šiandien daug darbo. Juodviem reikia nupiaustyti vokiečių kariško telefono ryšius tarp keturių kaimų ir miestelių. Tą pat kiti brolijos nariai turėjo atlikti kitur. Šią naktį brolija beveik 30 kilometrų ruože turėjo suardyti vokiečių ryšius. Po šio darbo jie dar turėjo apie 3—4 valandą naktį per priešo linijas pervesti savo kariuomenės žvalgus. Tam tikslui vaikinai dar dieną tiksliai ištyrinėjo visas priešo lauko sargybas.

Didelis, ilgas ir varginantis darbas žiemos naktį. Ir jis toks jau beveik savaitė, kad nė akių sumerkti negalima. Miegas... Koks jis saldus būtų... Ak gi, kad taip išsivartyti po lovą, kaip seniau... Nuvijo Jonas mintis apie miegą, nes šiandien ne tuo jie turi rūpintis.

Nuo kalnelio tiesiai į juos atlėkė roges. Abu mūsų maži keleiviai su slapta misija per vėlai pastebėjo roges ir per greit jos prilėkė prie jų. Abu pasiliko ant kelio ir pasiryžo veikti. Važiavęs įsmeigė žvilgsnį, keistai patyrinėjo abu, paskui riktelėjo: — Labdien vyrai... Kur tokiu blogu oru? — Frikas buvo linksmas ir gerai nusiteikęs. Jonas suniurnėjo apie kažin kokius šeimyninius reikalus ir jie greit atsiskyrė. Buvo nemalonūs susitikimas. Kai vaikinai paėjėjo kiek, Vincas atsisuko pažiūrėti atgal. Frikas važiovo žingine ir taip pat atsisukęs sekė tolstančius jaunuolius.

— Čia piausim!..

Jonas paliko prie kelio, kai tuo tarpu Vincas žėbenkšties vikrumu šoko į medį. Telefono linijos laidai gulėjo užmesti ant šakotos eglės. Viens, du ir jis jau buvo prie vielos. Specialiomis žirkklėmis perpiovė laidą, galus apvyniojo izoliacija, vėl sujungė, apvyniojo ir paguldė į seną vietą.

Trakstelėjo šaka, Vincas jau žemėj. Jie tuoj išėina žinomu takeliu ir kerta tiesiai per laukus. Skubinas, nes darbą turi greit atlikti. Vėl stabtelėjo. Priėjo kitą telefono liniją. Čia laidas užmestas ant pastovaus telefono stulpo. Dar eina. Vis tas pats. Jie laido pasiekti negali, nes neturi į stulpą lipti specialių kablių. Dar paeina kiek. Telefono stulpas vėtros ar kažin kokios kitos galybės pusiau išverstas. Užmestą laidą šioje vietoje galima de didesnio sunkumo pasiekti. Jonas tačiau ranka pakrato.

— Blogai, ir ši vieta mums netinka. Tokias lengvai patikrinti gali. Be abejo, pirmiausia čia ir tikrintų, tuoj surastų kliūtį ir mūsų darbas niekais nueitų. — Jis pakėlė vielą, pagalvojo, paskui lengvai Vincui pliaukštelėjo per petį.

— Yra. Einame į kelio šoną...

Trys minutės. Jonas apsuoko aplink toliau stovintį stulpą vielą, padarė kilpą kojai įkišti, užmezgė tvirtą mazgą.

— Saugok abu kelio galus — nurodinėjo jis, pats apsikabino stulpą ir sliuoktelėjo aukšty. Iš kišenės išsitraukė žirkles ir pradėjo vielą kirpti.

Vos kelias valandas pramigė, Geručiai pabudo svirnelyj. Netoli, rodos, tik už kelių kilometrų, traukė kulkosvaidžiai ir sproginėjo granatos. Puolimas prasidėjo. Nudžiugę jie šoko prie lango. Nelauktas reginys išblaškė mintis apie puolimą visu frontu. Į jų kiemą pro vartus važiovo roges. Ant kelio stovėjo dar vienos. Iš jų šokinėjo kareiviai. Mėlynas, be kepurės, kruvinu veidu sėdėjo tarp dviejų kareivių

Vincas, šios naktis žygio bendradarbis. Jo akys buvo giliai įdubusios, krūtinė įlinkus.

Jonas akimirksniu atsisuko į brolių. — Pas mus atvažiavo... Frikas, tur būt, išdavė... Jie skubiai užsimetė viršutinius drabužius ir pagriebė revolverius. Vaclovas užtaisė, įleisdamas šovinį į vamzdį, Jonas vienu mostu atplėšė langelį,ėjusį į sodą. Kieme įniršusius vokiečius sutiko išsigandęs Geručių dėdė.

— Jaunuoliai? Taip, jie yra... Miega svirne... Kur buvo naktį?.. Ne. Jis nieko nežino... Jie niekur naktį nebuvo išėję, miegojo...

Su trenksmu atvėrė svirnelio duris. Su šautuvais rankose įsiveržė į vidų vokiečiai. Apsidairė. Praviras langas, išsibarstęs iš tarpulangės smėlis ir popierinės gėlės rodė, pro kur bėgliai surado kelią... Sniege dar buvo matyti pėdsakai į girią.

Kautynės lentpiūvė

Kautynės virė čia pat. Iš skardžių šūvių trenksmų užpakalyje atrodė, jei nešaudų giraitėje, tai tikrai už jos — Maldiniškėje. Granatų trenksmai toli toli nuklykdavo laukais. Visiškai nekreipdami dėmesio į nepaprastai karštą susirėmimą, juodu nusileido į patiltę.

— Čia tavo, Vaclovai, jau yra pradėta... — garsiai ir nesivaržydamas pasakė Jonas. — Kur gi yra piūklai?..

— Jie turi būti čia pat... — jis žarstė su koja sniegą. — Jie niekur negalėjo dingti. Ot... jau turiu juos... — ištraukė rankinį piūklą.

Įniko dirbti. Šis tiltas jau mums pažįstamas. Juk vasarą Jonas su dviračiu tik tik nepakliuvo į nemielas rankas. Pasikeisdami abu vyrukai piovė aną dieną pradėtus piauoti polius. Pagal jų planą ši tiltą reikėjo sunaikinti. Tai vienintelė, einančiam iš Šiaulių vieškelyj rimta kliūtis. Aplink statūs upokšnio krantai, ledas šiandien silpnai laiko suaugusį žmogų, o lėkšti upelio krantai prasideda tik už kelių kilometrų. Kas kas, bet važiuotos dalys turės likti šioje pusėje.

Jie papiovė vienos tilto pusės polius, išimdami iš medžių trikampius. Tiltas iš pažiūros dar tvirtas atrodė, tačiau pirmas ant jo užėjęs turės nugarmėti su juo į upokšnį?..

— Jonai, eik čia... — neramiai pašaukė brolių. Išsoko darbą baigęs Gerutis ir pažiūrėjo į rodomą pusę. Vieškely judėjo taškas, kuris smarkiai artinosi. Sukrito abu po eglėšakių tvoros. Parengė revolverius ir granatą.

Atlėkė apsiputojusių žirgu raitininkas, ir nesumažinęs greičio movė per tiltą, perskrido per jį ir nulėkė Šiaulių link tokiu greičiu koku tik gyvulys išnešė.

— Pasiuntinys... Jie po mūsų nakties neturi telefono... Bet tiltas?..

Vietoj atsakymo sutratėjo lūždamas medis ir visu savo smarkumu nugarmėjo į upokšnio dugną. Šiandien raitininkas buvo laimingas...

Nespėjo juodu nė apsidairyti, kaip toks pat karštas šaudymas užvirė kairėje už kalvos. Maldiniškės pusėje girdėtis tik atskiri silpni šūviai.

— Šlenkam arčiau, — Jono žodžius uždengė kulkosvaidžio kalenimas.

Vuch... Vuch... sudrebėjo aplinkuma. Vuchh... kitas sprogimas sekė pirmuosius. Vyrukai pamatė ir žemės stulpus. Kautynės vyko čia pat prie jų akių.

Perbėgo kelią, kurio toluomoje buvo matyt judantieji taškai; slinko kairiau, arčiau lentpiūvės.

— Ten turi būti mūsiškiai — nurodinėjo Jonas, nešdamas vienoje rankoje revolverį, kitoje granatą. — Vieškeliu nuo Maldiniškės ateina vokiečiai.

Greit juodu pasiekė lentpiūvės rajoną. Pasilipo ant lentų krūvos, apsidairė vyrukai. Dėl artilerijos sviedinių sproginėjimo, dūmų ir šūvių šian bei ten ne tuoj galėjo suprasti, kur puola ir kur ginasi. Nepaprastas tolimas kovos triukšmas pietuose Šiaulių ir Radviliškio pusėje juos dar labiau sumaišė. Tik kai pamatė, kad iš lentpiūvės kiemo bėgo pro vartus, per geležinkelio liniją, geležinėmis kepurėmis, mėlinspalviai kariai, suprato, kad vokiečiai traukiasi.

Valio... Valio... skambėjo šiaurinėje pusėje. Matyt pro medžių krūvas nauji atėjūnai, su atkištais durtuvais; po vieną, du prabėgo grupelėmis su kulkosvaidžiu. Visi jie skverbėsi į lentpiūvę.

Valio... Valio... šaukė iš savo sekyklos vaikinai ir šaudė į šalia juos, per 100 metrų, bėgančius vokiečius. Neatsakinėdami vokiečiai traukėsi.

Greit lietuviai perėjo lentpiūvę ir stabtelėjo ant kalvos prieš ją. Abu vyrukai prisidėjo prie bėgančiųjų kareivių, kurie išplėstomis akimis, atsegtais šovinynais, atkištais šautuvais bėgo ir bėgo sunkiai alsuodami. Viršila Narbutas tvirtai paspaudė jų rankas.

— Puiku, judu baltaplunksniai... Taip ir reikia... Bet... — nepasitikėdamas dristelėjo į juodviejų revolverius. — Šalin tuos žaislus... Duokite tiems kareiviams po šautuvą...

Abiejų aprūpinimas ginklais nebuvo sunkus, nes visas lentpiūvės kiemas buvo numėtytas bėgančiųjų ginklais. Juodu tuoj užsikabino po šovinių juostą. Taip dabar jų paskutinis noras išsipildė. Jie kareiviai ir petys į petį eina greta tikrųjų Lietuvos gynėjų.

Tačiau kiek būsena buvo gera, tiek ji tuojau pašlijo, kai staiga iš sparno, išilgai visos kalvos, kur gulėjo viršilos Narbuto vadovaujamas būrys, sustaugė prieš kulkosvaidžius. Pasiutiškas kryžminis šaudymas. Kulkos šokinėjo į kietą žemę ir zvimbamos rikošetavo pro ausis. Maldiniškės vokiečiai užėjo į sparną ir pradėjo, susijungę su išvytaisiais iš lentpiūvės, supti. Nenuostabu, išvargęs būrys po pašėliško žygio laukais, ant grynų kalvos apšaudomas iš šono, negalėjo laikytis. Jie pasitraukė į lentpiūvę. Medžio krūvos gerai pridengė nuo priešų ugnies, ypač nuo jo kulkosvaidžių. Artilerija siautė pietuose. Neatsilikdama pradėjo lentpiūvę pulti ir vietinė grupė slinkdama iš dviejų pusių.

Prakeikimas... Narbuto būriui pradėjo trūkti šovinių. Kulkosvaidis, iššaudęs kaspiną, nutilo. Abu Geručiai turėjo per kautynes sekti iš lentpiūvės namo antrojo aukšto apylinkę. Nusiteikę juodu iššaudavo į geriau matomus neprisidengtus taikinius ir vėl dairėsi po sniego plotus. Vaikinai dar nesuprato, kokia bloga būsena pasidarė. Staiga suprato, kad kova rimtėja, kada už miškelio pakilo dūmų debesys ir pasirodė lentpiūvės geležinkelyj garvežys su daug vagonų. Jis atėjo iš Šiaulių pusės. Vaclovas šoko žemyn.

— Pagelba?... — pusę veido pasukęs Narbutas paklausė Jono. Tuoj vėl atsikreipė į priėjusį liesą, mažą, randuoto veido žemaitį. — Pastatyk kulkosvaidį antrame aukšte. Be atskiro įsakymo nešaudyk.

Kažin kas prišokęs prašė šovinių. Narbutas neatsisukdamas šaltai atsakinėjo:

— Kas baigiat šovinius, sumažinkit ugnį. Tautykite... Kas pabaigė, užsidėkite durtuvus...

Užbėgo aukštyn, su žiūronu apžiūrėjo apylinkę. Už kilometro rūko traukinėlis. Iš vagonų šoko uniformuoti vyrai. Narbutas iš pirmo žvilgsnio pamatė, kad vokiečiai. Pasiuntinys atvedė paspirtį. Atsisuko į žemaitį kulkosvaidininką:

— Daug turi šovinių?

— Nė vieno, tamsa viršila. Tušti kaspina...

Marmuriniu veidu Narbutas išbėgo iš kambario.

Vaclovas tuo metu išėjo į vidurį. Kažin kur į stogą spragtelėjo šūvis, skambtelėjo skarda. Lauke buvo girdėti „urra“...

— Aš atnešiu šovinių, — pasakė vaikas ir dingo laiptuose pirmiau, negu Jonas kažin ką spėjo jam pasakyti.

Per kiemą susilenkęs, peršokdamas medžius, slėpdamasis už lentų, Vaclovas išbėgo į Žigo piliakalnį.

Ten dar buvo „Ginklo brolijos“ atsarga. Šovinių dalis, kuriuos pametė apšaudytas transportas, kita gi dalis Barzdžiukų parūpinta.

Paskutinė salve

Kapitonas Kedys greit sudaužė Viliūniškių folvarko įgulos pasipriešinimą. Stasys Barzdžius ir Zigmas Ausenis taip teisingai atvedė juos ant lauko sargybų, kad šios krito tik pirmus šūvius paleidus. Vienas būrys puolė pro ežeriuką ir atkirto svarbų kelią Joniškio pusėn. Pralaimėjusi ir paspirties negalėjusi prisišaukti vokiečių grupė traukėsi tarp Maldiniškės ir lentpiūvės. Patrankas snieguotu lauko keliu nebegalėjo išvežti, visus sviedinius iššaudė, tarnyba jas metė, susėdo ant arklių ir skubinosi pirmyn. Visų tikslas buvo prasimušti Šiaulių link.

Dideliais kšniais dribo minkštas sniegas. Priešakyj buvo girdėtis kovos triukšmas. Kedys įsakė tuojuo savo daliniams mestis lentpiūvės link, kautynių kryptimi. Pagal bataliono planą, jo daliniai turėjo spaustis, kad atskirstų Joniškio plentą ir apriestų Šiaulius iš šiaurės pusės. Keršto valanda geleži-

niam vokiečiui atėjo. Lentpiūvę užėmusiems kiekviena minutė buvo žūtbutina. Atvažiavusi traukinėliu paspirtis apšaudė lentpiūvės kiemą iš bombosvaidžių. Maldiniškės vokiečių liekanos su išmuštais iš lentpiūvės susijungė su atvykusiais. Susidarė grandinė, kurios viena dalisėjo kiek šiauriau kirsdama užpakalį, kita iš šiaurės vakarų pusės, trečioji iš pietų, supdama lentpiūvę nuo Šiaulių pusės. Lentpiūvė buvo lyg ir apsupta, nors atsitraukti dar buvo galima.

Narbutas vertino susidariusią būseną iš žemėlapių, padėto ant palangės. Prie jo aukščiau į sieną spragsėjo kulkos. Kažin kas gaudžiai suriko kieme.

Trauktis čia... Vokiečiai atkerta nuo miško. Be to, aukštumas jie pasiekia pirmi. Liekame lygumoje... Šioj kryptij būsime sumušti...

Driokstelėjo papliupa iš priešo pusės. Iš minosvaidžio paleista mina pataikė į lentų piramidę. Sveikos ir sulaužytos lentos išlėkė iš ugnies vulkano. Bildėdamos ir poškėdamos vėl krito žemyn, žalodamos negausius gynėjus. Kitas sviedinys pataikė į piuvėnų kalną. Didžiulis rusvas debesys laikinai paslėpė lentpiūvę. Iš šono žiūrint atrodė, kad lietuvių pilis užsidegė...

Kosėdami ir springdami slinko išvargę, paskutinius šovinius išleidę, kareiviai prie trobesių ir pro juos. Vokiečiai artėjo bėgdami stačiomis, supratę, kad gynimo jėgos išseko.

Žiauriai, kietai ir negailestingai sutratėjo kulkosvaidis antrame aukšte. Liesas žemaitis ramiai suko kulkosvaidį. Pro sodą, per išverstą tvorą jau vertėsi vokiečiai. Mirties pradalge šienavo puolančius priešus.

Savasis kulkosvaidis... Meliodija skambiausių gaidų kariui, kada priešintis jėgų nebetenka. Staiga kulkosvaidis nutilo. Suguldytos ugnies gretos vėl pradėjo perbėgti. Juoda žemaičio galva susilenkė, be garso jis suklupo ir dusliai pergriuvo ant grindų. Akyse švietė šypsulys.

— Negyvas — kurčiai pasakė Vaclovas, pasilenkęs prie kulkosvaidžio.

— Duok kaspiną. .. — tokiu pat kurčiu balsu pertraukė nejaukią tylą Jonas. Jo rankose sukosi kul-

Pasirengę sutikti priešą

kosvaidis ir akis ėmė sargą. Kulkosvaidį jie juk moka naudoti... Įtraukė šovinių kaspiną, paėmė rankeną ir kietai suspaudė.

— Pirmyn, — nerūpestingai šūktelėjo, ir paspaudė.

Jie mato, kad vėl sugula už tvoros vokiečiai, kažin kas šliaužia iš sodo lauk. Paskui ši sniege driekiasi kraujo pėdsakas... Sniegą juodai dažo mirtį nešančios kulkos. Persuka ginklą į kitą pusę. Tiršta vora bėga geležinkeliu tiesiai į vartus. Rodos, galima matyti ir iškreiptus veidus, išžiotas burnas, baltuojančius dantis.

Be gailėsčio trata kulkosvaidis, vamzdis sukasi tai į vieną, tai į kitą pusę, guldo tuos, kurie nesi-skubina ieškoti prieglaudos sniege. Vaclovas susilenkia. Jo veidas išbąla, remiasi abiejomis rankomis į stalą, išleidžia kaspiną. Susisukusį pagriebia kulkosvaidis, subraška, užspringsta ir nutyla...

— Šaudyk, Jonuk... — šnibžda jis. — Aš... aš... paduosiu gerai... gerai... Šaudyk...

Vaikinas drebančiomis rankomis duoda kaspiną... Po jo kojomis tamsaus kraujo klanas didėja. Vėl prakalba kulkosvaidis. Jonas nieko nemato, nieko negirdi. Jis suaugo su jo rankoj esančiu kulkosvaidžiu.

Slenki artyn... Te tau... O šitame šone dar juda... Gerai, gerai... Dar truputį kairiau... Kas ten už medžių?... Mažutę salvę ir tau...

Kulkosvaidis šiurpiai nusikvatojo paskutine salve ir nutilo. Kaspino tuščias galas išslydo iš Vaclovo rankų. Vaikinas kniubo šalia žemaičio. Jonas pilkomis akimis apsidairė.

— Paskutinė serija... Šovinių nėra, Vaclovai... Klausyk, broliuk... Klausyk Vaclovai, Vaclovai...

Pasilenkė, palietė ranka veidą.

— Brolau... Broliuk, broliuk...

Kpt. Kedžio voros dalys garsiai šaukdamos bėgo į ataką. Už kalvos, anoje sugriauto tilto pusėje, stovėjo šarvuotis. Jis piktai šaudė iš visų kulkosvaidžių. Per upokšnį bėgo, šoko vokiečiai. Lūžtantis ledas tratėjo, sproginėjo.

Toliau švilpavo ilga gailia sirena atsitraukiantis traukinys. Kautynių garsai nyko.

Po trijų metų jie vėl susirinko. Gražus šiltas pavasario vakaras kvepėjo žaluma, žiedais ir jaunyste.

Nepažintumėte likusiųjų iš „Ginklo brolijos“. Bręstą vaikinai pavirto lieknaliemeniais jaunikais, švelnūs veidai pasikeitė į užgrūdintus, saulės ir gyvenimo kovos nudegtus. Rūpesčiai juose įbrėžė ir kai kurias vagas. Vaikystės dienos praėjo. Prieš juos tikras gyvenimas. Šviesiaplaukis jaunuolis kario uniforma ir ženklais antpečiuose uždėjo ranką ant Stasio peties.

— Visa taip neseniai dar buvo... Lyg vakar, už vakar... Kiek atsiminimų, kiek bendros kovos varandų.

— Mes laimėjome.

Zigmas ištiesęs ranką parodė tolyn:

— Štai atlyginimas mums... Atsimeni, Jonai, kiek kalbėdavome apie laisvą Lietuvą.

Prieš juos piliakalnio žemumoj gulėjo įvairiaspalviai laukų plotai, juodavo didingas miškas, atgi-

jimu švietė apylinkėj naujai statomų namų baltos sienos... Vakarų pusėj dundėjo skubūs traukinys.

Paskutinieji iš „Ginklo brolijos“ išžiūrėjo tolyn ir susimąstė. Jonas po pauzos pratarė:

— Na, duokite rankas, kaip tada malkakirčių trobelėj. Jis ištiesė jauną stiprią ranką, kurią perėmė Stasys ir Zigmas. Be žodžių suspaudė geležines kumštis, stipresniu ritmu suplakė trijų gyvų brolijos narių širdys. Praeitį ir artimųjų kraujas surišo juos neperskiriamu, brangiu tikros vyriškos draugystės ryšiu.

(Galas)

J. Dovydaitis

Gražu, gražiau ir gražiausia

(Sekant V. Kudirką)

Gražu yra matyti karių būrelį,
Kai žalsvos voros plentu supasi,
Kai grįžtant namo į savo dalį,
Skambi daina kiekvieno lūpose.

Ir kai po žygio tolimo, vargingo
Jaunystės juokas liejas kazematuos,
Jauti tada, kad pajėgų nestinga,
Veiduos drąsa ir ištvermė akyse matos.

Gražiau, kada turėdams valandą ar kitą
Karys naudingai sunaudoja laiką,
Skaitydamas ar „Kari“, ar „Trimitą“
Savuosius laikraščius palaiko.

O, supratęs spaudos naudingumą,
Taupydamas grašį prie grašio,
Kas mėnesį sudeda sumą
Ir „Kari“, „Trimitą“ namiškiams išrašo.

Gražiausiai tačiau, kai meilė tėvynės
Kiekvieno karių krūtinėj liepsnoja,
Ir šventąją priesaiką visad atminęs
Net brangią gyvybę aukoja.

Baugus-Tinavičius

Šalintinas nevienodumas

Pažvelgus į mūsų kariuomenės statutą, kur yra karių laipsniai, randame visus nuo eilinio iki generolo. Bet gyvenime nevisos dalys statute pažymėtais laipsnių pavadinimais naudojasi. Nežinia, ar tai iš pasididžiavimo, ar seno papratimo. Kavalerijoje eilinio ir viršilos laipsnis visai nepriimamas, nes eilinį vadina gusaru arba ulonu, o viršilą — vachmistru. Jei taip, tai pėstininkų bei kitų ginklų rūšių eiliniai turėtų būti vadinami: pėstininkas, ryšininkas, artilerininkas ir t. t., bet taip būtų beprasmiška, kaip dabar kavalerijoje yra. Iš sakytųjų kelių pavyzdžių dar neaišku, kas tas pėstininkas, ryšininkas ir artilerininkas, ar eilinis ar generolas. Gusaras, pėstininkas ar kitas kuris panašus pavadinimas parodo tik ginklo rūšies pavadinimą, bet laipsnio nenusako. Vachmistro laipsnių sąrašė nėra. Yra tik viršila. Todėl ir raitininkas to paties laipsnio ir turėtų vadintis viršila, o eiliniai eilinais kaip ir visose mūsų kariuomenės ginklų rūšyse.

Viršila A. Šimkevičius

Naujuosius mokslo metus pradedant

Atėjo ruduo. Prasidėjo naujieji mokslo metai su senaisiais rūpesčiais ir vargais. Vėl į mokyklas susirinko mokiniai; susėdo į suolus ir miklina savo smegenis įvairių įvairiausiais mokslais.

Vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų vyresnieji mokiniai, be kitų dalykų, turi ir karinį rengimą, t. y. turi susipažinti su paprasčiausiais karo mokslų dalykais. Karinis rengimas neseniai dar įvestas mūsų mokyklose. Daug ko dar trūksta jam sėkmingai vykdyti. Apie karinio rengimo trūkumus ir jų priežastis čia neverta kalbėti. Stengiamasi po truputį juos šalinti ir gal pasiseks pasiekti to, ko norima.

Karinio rengimo tikslas visiems geros valios žmonėms aiškus. Reikia iš jaunystės pratintis ginti savąjį kraštą. Nepakanka vien tik žodžiais rūpintis krašto gerove, jos nepriklausomybe ir laisve. Tėvynė reikalauja iš savo sūnų darbų, tarp kurių pirmąją vietą turi krašto gynimas. O kraštą ginti reikia mokėti. Todėl mūsų mokyklos, be kitų dalykų, turi mokyti ir karo dalykų, o taip pat auklėti jaunąją kartą, kuri mokėtų ir sugebėtų išlaikyti mūsų valstybės nepriklausomybę, dėl kurios tiek kovota, tiek vargta, tiek kentėta.

Yra žmonių, kurie sako, kad karinis rengimas mokyklose nereikalingas. Vieni tvirtina, kad reikia jaunimui skiepyti pacifizmą, t. y. ugdyti jaunimą pasaulinės taikos idėjomis. Savaimė suprantama, kad taika geras dalykas. Visas pasaulis trokšta taikos, bet pats gyvenimas reikalauja kovos ir karo. Ir visų taikos šalininkų pastangos nueina perniek.

Kiti tvirtina, kad mokykla turi auklėti jaunimą, skiepydama tik gilią tėvynės meilę. Karinio rengimo pamokų vietoje reikia padidinti lietuvių kalbos ar Lietuvos istorijos pamokų skaičių. Ar tėvynės meilė pareina nuo sakytųjų dalykų pamokų skaičiaus, sunku pasakyti. Tikriausiai, kad nepareina. Visi tie tariamieji tėvynės mylėtojai turėtų, berods, žinoti, kad mūsų tautos budintojai visiškai neturėjo arba labai mažai tokių pamokų teturėjo. O netekus nepriklausomybės vėl tektų užmiršti lietuvių kalbą, o vietoje Lietuvos istorijos mokytis svetimos istorijos.

Žinoma, pirmiausia mokinytis turi mokytis bendrųjų dalykų, turi lavintis ir šviestis, nes krašto gynėjas turi būti sąmoningas žmogus. Tačiau ir į karinį rengimą turi žiūrėti ne pro pirštus, bet rimtai. Karinio rengimo tikslas ne teorija, bet praktika. Čia teoriųjų žinių duodama tiek, kiek jų reikia praktikai.

Nors tuo tarpu karinis rengimas jokių lengvatų neduoda, tačiau įgytosios žinios visada būna naudingos. Jaunuolis, susipažinęs su karo dalykais ir patekęs į kariuomenę, visai kitaip jaučiasi, jam daug lengviau.

Kituose kraštuose, kur karinis rengimas mokyk-

lose jau seniau įvestas, duoda tam tikrų lengvatų mokyklų auklėtiniams, išėjusiems nustatytąjį karinio rengimo programą. Be abejo, ir pas mus, kai bus šis dalykas sutvarkytas, bus teikiama lengvatų atliekant karinę prievolę.

Prie karinio tautos rengimo prisideda ir kariškoji spauda. Tam tikslui į mokyklas siuntinėjamas „Karys“. Mokiniai jį skaitydami, gali sekti karo mokslų pažangą ir susipažinti su kariuomenės gyvenimu. Jame yra ir tam tikras skyrelis būsimiesiems tėvynės gynėjams — mokiniams. Būtų gera, kad šiuo skyreliu kuo daugiausia mokinių domėtųsi ir jam šį bei tą rašintų. Juo bus daugiau bendradarbių, juo šis skyrelis bus įdomesnis, gyvesnis.

Todėl, kad karinis rengimas be reikalo negaišintų brangaus laiko ir iš tikrųjų būtų naudingas, reikia daugiau juo domėtis ir neabejoti dėl jo naudingumo.

AMERIKONŲ JAUNIMO DARBO STOVYKLOS

Dabar Amerikos J. V. veikia 1900 jaunimo darbo stovyklų. Per šias stovyklas jau yra praėję 500.000 žm. Į stovyklas priima kariuomenės verbavimo biurai visus sveikus jaunuolius nuo 18 iki 25 metų amžiaus. Po sveikatos patikrinimo priimtieji jaunuoliai vyksta į rengiamąsias stovyklas, o 4—6 savaitių mokymo — į tam tikras stovyklas. Ten darbas yra susietas su kariniu mokymu ir auklėjimu. Stovyklavimo laikas — 6 mėn. Kiekvienai stovyklai vadovauja tikrosios tarnybos karininkas. Jo padėjėjai taip pat karininkai. Stovykloms vadovauti vyriausybė yra pašaukusi 10.000 atsargos karininkų.

Jaunuoliai dirba 5 dienas per savaitę, kasdien po 8 val. Dalis jų dirba, o dalis, kaip ir kariuomenėje, tvarko stovyklas. Yra vasarinių stovyklų, kur žmonės gyvena palapinėse. Bet yra daugiausia stovyklų su mediniais kūrenamais barakais.

Stovyklininkai gauna maistą, butą, drabužius ir nedidelį atlyginimą. Prie stovyklų veikia įvairūs bendrojo ir specialiojo lavinimo kursai.

Darbo stovyklų dalyviai, be mokymo, yra padirbę milžiniškų darbų: pasodinę 290 milijonų medelių, patobulinę ir įtaisę apie 100.000 km kelių, pastatę 50.000 km telefono linijų, pastatę kelis tūkstančius tiltų ir t.t. Ypač daug padaryta darbų miškams nuo gaisrų apsaugoti: iškirsti spindžiai, pastatyti tam tikros seklos (bokštai), iškasti grioviai ir t.t. Miškų gaisro dabar žymiai sumažėjo. Tai jau padengia dalį išlaidų, skiriamų stovykloms laikyti.

Apie 60% jaunuolių pasilieka stovyklose ir kitiems 6 mėn.

KIEK SKAUTŲ PASAULYJE

Šiuo metu visame pasaulyje skaitoma arti 2½ mil. skautų. Daugiausia skautų yra Šiaurės Amerikos Valstybėse, D. Britanijoje, Lenkijoje, Siame ir Prancūzijoje. Nuo 1933 m. iki šių metų skautų skaičius padidėjo 220.000 žm. Skaitoma, kad per skautų eilės perėjo jau arti 15 milijonų žmonių, kurie dabar jau nebedėvi skautiškos uniformos, bet širdyje pasilieka ištikimi skautų ideologijai. Vien tik Amerikoje tokių atsarginių skautų yra arti 6.300.000 žm.

ABISINIJA „RENGIASI“ KARUI

Daugumas Abisinijos gyventojų niekad nėra matę lėktuvo. Karalius, norėdamas pripratinti nors sėstinės gyventojus, įsakė pereita savaitę vienam iš penkių lėktuvų, neseniai nupirktų, pakilti ant miesto. Susijaudinimas buvo nepaprastas. Policija vaikščiojo gatvėmis ir aiškino... Šitaip „rengiamasi“ gintis nuo lėktuvų puolimo...

KARIUOMENĖS

GYVENIMAS

P. L. P. KARO MOKYKLA. KAS PAS MUS NAUJO?

Nuo ankstyvaus pavasario mokykla ištuštėjo: jaunesnysis ir vyresnysis kursas, o taip pat ir kariūnai aspirantai, išvažinėjo į pulkus atlikti stažo. Kadro kariūnai stažą atliko iki liepos 31 d. ir išvažinėjo atostogoms. Dabar jau visi grįžo į mokyklą. Kariūnų šeima žymiai pagausėjo, prisidėjus kursantams — atsargos leitenantams, kurie eina kariūnišką kelią.

Rugpiūčio 31 d. jaunesniojo kurso kariūnai perkelti į vyresnįjį kursą, o išleidžiamasis kursas gyvena paskutinę dieną mokykloje.

Sporto vadovas kpt. Jaruševičius stengiasi, kad kino kronikai būtų nufilmuota įrankių gimnastika. Gerieji gimnastai rengiasi stoti prieš kino aparatą. *Kar. Šidlauskas*

POLIGONE TIESIAMAS NAUJAS VIEŠKELIS

1 pėst. pulkas, išvykdamas iš poligono, paliko vieną suvestinę kuopą naujo vieškelio darbams. Darbams vadovauti komandiruotas jaun. ltn. inž. Dirda su keliolika instruktorių-pionierių. Naujas vieškelis vedamas iš II stovyklos į Šilosėdus. Darbai smarkiu tempu dirbami nuo ryto iki vakaro. Tikimasi iki žiemos visą numatytą kelią padaryti, nors šis kelias vedamas per miškus ir kitokias gamtos kliūtis, kurios yra sunkiai nugalimos. Dabartinės oro sąlygos palankios, todėl darbas gana gerai sekasi. *J. ltn. V. Urbutis*

NENORĖTŲ IŠVAŽIUOTI

Senų kareivių dalis nenoromis rengiasi išvažiuoti į at-sargą. Daugelis, kiek girdėti, norėtų pasilikti ilgiau patar-nauti, nes kariuomenėje esą geriau gyventi: maistas geras, drabužis švarus, viršininkai geri, drausmė nebaisi ir pri-prasta. *J. ltn. V. Urbutis*

SUSIRŪPINO ŠVIESTIS

1 p. p. jauni ir seni kareiviai, būdami stovyklose ir po-ligone, negalėjo tinkamai šviestis. Tačiau švietimo minties jie nepamiršo.

Dabar, kai tik grįžo iš stovyklų ir poligono, visomis keturiomis ėmėsi mokytis, šviestis. Tenka matyti net atliekamomis valandomis rašant ir skaitant „Kari“, „Trimitą“ ar „Kario Elementorių“.

Daugelis džiaugiasi, kad vėl gali gauti iš pulko biblio-tekos įvairių knygų pasiskaityti. Kai kurie ne tik savo pa-imtas knygas greitai perskaito, bet ir iš draugų paskolintas. Iš jų teko išgirsti, kad parvykę į namus būtinai išsirašys kariškų laikraščių. *J. ltn. V. Urbutis*

IŠŠAUDĖM PO 100 ŠOVINIŲ!

1 p. pulko mokomosios kuopos jaunieji kareiviai nuo atvykimo į mokomąją kuopą dienos iki šiol iššaudė kiekvienas daugiau kaip po 100 šovinių. Daugiausia šovinių iš-eikvota per pasirengimą priziniam šaudymui. Mokiniai šau-dymo dienų visada nekantriai laukia.

J. k. Al. Matekūnas

APLANKĖM AMATŲ MOKYKLOS PARODĄ

Rugsėjo 1 d. gediminininkai aplankė Ukmergės amatų mokyklos parodą, kuri visiems paliko gero įspūdžio. Ypatin-gai visi kareiviai stebėjosi technikos skyriaus dirbiniais.

J. k. Al. Matekūnas

KĖSTUTININKAI MINĖJO VILNIAUS ŽYGI

Rugsėjo 1 d. kėstutininkai iškilmingai minėjo mūsų ka-riuomenės įžygiavimą į Vilnių 15 metų sukaktį. Pulkas, grį-žęs iš pamaldų, 11 val. susirinko į pulko salę. Čia kpt. L. Leknickas skaitė paskaitą, apibūdindamas Lietuvos valstybės atgijimą, kariuomenės žygį ir įžygiavimą į Vilnių.

Paskaitos metu pulko dūdų orkestras sugriežė Tautos himną ir pabaigoje prelegentui tarus, kad kėstutininkai lau-

kia trimito, kada bus duotas ženklas žygiuoti į Kęstučio numylėtą būstinę Trakus ir Lietuvos sostinę bei širdį Vil-nių, — orkestras sugriežė „Ei, pasauli, mes be Vilniaus ne-nurimsim!“

Paskaitai pasibaigus, pulko kariai, kurie neturėjo įsigiję Vilniaus pasų, pirkto juos ir klijavo Vilniaus ženklelius.

K. L. Žvirkalnis

5 pėst. pulko kariai, dalyvavę kariuomenės radio pusvalandy *A. Pajaujo foto*

VIETOJ PAMINKLO GINKLŲ FONDUI

Kęstutininkai, gyvendami A. Panemunėje, nors ir turi gražų savo pulko rajoną, bet jo grožiui padidinti reikia dar pridėti žmogaus ranka. Sakytam kultūringam darbui kęstu-tininkai nepasigailėjo triūso ir jų darbas, iš tikrųjų, nenu-ėjo niekais, nes pulko rajono vaizdas visai kitoks, kaip seniau buvo.

Kęstutininkai buvo nutarę pulko rajone pastatyti pa-minklą savo pulko šefui D. L. K. Kęstučiui. Šiam tikslui buvo sudarytas Kęstučio paminklo statymui fondas. Kari-ninkai apsidėjo mokesčiu po 1% mėnesinės algos. Pinigai ir buvo išlaikomi išmokant algą. Tuo būdu iki šio mėnesio buvo surinkta 1653,05 lt.

Atsižvelgiant į momento svarbumą, kęstutininkai kari-ninkai savo susirinkime nutarė surinktuosius pinigus, kurie buvo Kooperacijos banke, paskirti ginklų fondui.

L. Lynas

ĮSIGIJOM PULKO ŠEFO PILĖNŲ KUNIGAİKŠČIO MARGIO PAVEIKSLĄ

6 pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko liktiniai pus-karininkai savo ramovėi nupirko gražų ir meniškai nupieš-tą kunigaikščio Margio paveikslą. Paveikslas atvaizduoja, kada kunigaikštis Margis buvo papuolęs į kryžiuočių nelais-vę ir, iš jos ištrūkęs, grįžta į Lietuvą ir pamato savo tė-viškės pilį. Paveikslą piešė menininkas Baltinas.

V. p. Milevičius

PERORGANIZUOTA KORESPONDENTŲ KUOPELĖ

Rugpiūčio 31 d. 6 p. pulko kapelionas Juška sukviėtė iširusios korespondentų kuopelės narius. Išvykus kapelionui Jurkui į 7 p. p. ir evangelikų kapelionui kun. Dagui paėmus vadovauti visos Lietuvos kariuomenės evangelikus, taip ir liko kuopelė visai iširusi. Vienas kitas narys pasireikšdavo, bet ir tai labai retai. Todėl kun. Juška ir ryžosi atgaivinti kuopelę. Rugpiūčio 31 d. vyriausiu būrelio nariu sutiko būti kun. Juška.

J. M-čius

ŽYGIAVOM IR ŠAUDĖM

6 pėst. pulko I kulk. kuopa buvo nuvykusi iš Klaipėdos į Kretingą atlikti s. k. šaudymus. Kareiviai šaudymais buvo labai susidomėję, nes šaudymas vyko dėl kariuomenės prizų. Kai teko išgirsti, kai kurie sušaudė gerai ir gaus skirtas dovanas. Atlikę šaudymus, žygiavo į namus įtemptu žygiu, nes nuo Kretingos iki Klaipėdos yra 21 km. Kareiviai žygi irgi atliko gerai, nes pavargusių ir nutrintom kojom nebuvo.

J. M-čius

KLAUSEM PER PULKO MIKROFONĄ GEN. ŠT. PLK. LANSKORONSKIO PASKAITOS

Rugsėjo 1 d. 9,30 val. pulko vadas prabilo į visus kareivius specialiai parengtam mikrofone. *J. M-čius*

PIRMOJI AVIACIJOS DIENA KLAIPĖDOJE

Rugsėjo 1 d. Rumpiškės aerodrome buvo didelė ir labai gerai pasisekusi pirmoji aviacijos diena Klaipėdoje. Šventę surengė Klaipėdos aero klubo komitetas, kuris buvo susitaręs su centru ir karo aviacija. Šventės programa buvo labai įvairi ir įdomi. Jau nuo 14 val., t. y., per valandą prieš šventės pradžią, pradėjo visais keliais žmonės plūsti į Rumpiškės pusę, kur yra gana gerai įrengtas vienintelis Klaipėdos miesto aerodromas. 15 val. prisirinko apie 10.000 žmonių, kurių tarpe buvo keliolika ekskursijų iš įvairių artimesnių Klaipėdos krašto ir Žemaitijos vietų.

Aero klubo ir karo aviacijos lėktuvai atliko šiuos pratimus: grupinį vienviečių skraidymą, kautynes ore, akrobatiką, pūslių medžiojimą, šokimą su parašiotu, skraidymą rikiuotėje, kurį atliko 12 karo lėktuvų. Taikymą į žemės taikinius ir paskutinį numerį parodė sklandymo mokyklos viršininkas Pyragius su naujuoju sklandytuvu „Nida“. Be to, dauguma žmonių iš publikos turėjo progos pakilti į orą lėktuvu ir apžiūrėti Klaipėdą iš oro. *Jonas A. Misiūnas*

STEIGIAMA PULKO LIGONINĖS BIBLIOTEKA

7 pėst. pulko karininkų žmonos, su pulko vado žmona priešaky, paaugojo pulko ligoninės bibliotekai keliasdešimt naujų, gražių ir vertingų knygų, kurios dabar knygrišio gražiai įrištos ir sutvarkytos sudaro gražią pulko ligoninės bibliotekos pradžią.

Pažymėtina, kad šių pačių ponių iniciatyva yra paaugtas pulko ligoninei ir radio garsiakalbis.

PULKO LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ IŠLEISTUVĖS

7 pėst. pulko puskarininkių dalis nuo rugsėjo 1 d. perkeliama į 3 pėst. Vytauto Didžiojo pulką. Tam tikslui rugpiučio 31 d. pulko puskarininkių ramovėjų buvo išleistuvėsbalius, kuriame dalyvavo ir pulko vadas.

Išvažiuojantiems tarnybos draugams buvo įteiktos dovanos. *Keturlapis Dobilas*

VYTENININKAI PUOŠIA SAVO RAJONĄ

Per paskutinius metus 9 pėst. pulko rajonas žymiai pagerėjo. Visur aptvertos tvoros, padaryta daug eželių apie kareivines, daugumoje jos apsodintos jurginiais ir dabar, sužydus, sudaro jaukų išpūdį. Parke yra rožynas ir įrengtas nemažas fontanas, į kurį šiemet įleista auksinių žuvelių. Jomis gerisi kareiviai su savo svečiais. Svečiai ypatingai domisi žuvelių nebailumu, nes čia pat, atsisėdus ant fontano krašto, žuvelės plaukioja visai nekreipdamos dėmesio ir nesislėpdamos.

Artinantis rudens sezonui, vytenininkai subruzdavo kelius tvarkyti. Nors pulko keliai rajone visur žvyruoti ir neblogi, bet pavasarį bei rudenį, esant drėgnesniam orui, patyšdavo. Dabar, vietoj žvyruotų kelių, pradėti tiesti plentai. Gražinant rajoną, buvo išgriauta daug pamatų, kurie stūksodami sudarė nemalonų išpūdį. Dabar išimtieji iš pamatų akmens skaldomi ir iš jų tiesiami plentai pulko rajone. Pratiesus plentus, tikrai bus moderniškas pulko rajonas ir dar gražiau atrodys negu dabar. *Virš. A. Šimkevičius*

GUSARŲ PULKO ŠVENTĖ

Rugsėjo 1 d. sutapo dvi garbingos kariuomenės šventės. Viena — kariuomenės į Vilnių 15 metų įžengimo sukaktis, antra — gusarų 16 metų sukaktis. Gusarai kiekvienais metais švenčia kukliai, bet ir išpūdingai savo metinės šventės. Jau šešioliktą kartą gusarai prisimena garbingus gusarų-kūrėjų nuopelnus savo kraštui. Šiais metais gusarai atšventė savo šventę naujai sutvarkytoj ir gražia tvora aptvertoj jojimo aikštėlėj.

Visas pulkas išsirikiavo skyrių vorose prieš įrengtą altorių. Šventė prasidėjo pulko vado pasakyta kalba, kurioj pulko vadas radvilėnams pabrėžė mūsų tautos siekimus bei troškimus ir įkvėpė į kiekvieno gusaro sielą daug ryžtumo bei ištvermės. Atvykęs į šventę kavalerijos viršininkas plk. Tallat-Kelpša pabrėžė gusarų reikšmę visai mūsų kariuomenei ir tautai. Po pamaldų prasidėjo paradas, kurį priėmė

kavalerijos viršininkas. Paradą puošė masyvūs šarvuočiai, kurie savo galingumu užimponavo visus — ir gusarus ir šiaip smalsią publiką.

Pasibaigus paradui, 12 val. pulko salėj buvo iškilmingi pietūs. Į pietus atvyko kavalerijos viršininkas, pulko vadas, svečiai iš ulonų pulko ir visi pulko karininkai, puskarininkiai ir kareiviai. Vakare gusarai pamatė įdomią pamokomo turinio filmą.

Karininkai ir puskarininkiai savo ramovėse kukliai atšventė, pajvairindami šokiais, šią garbingą gusarų šventę. *J. Itn. Cininas*

3 ARTILERIJOS PULKO ŠVENTĖ ATIDĖTA

3 artilerijos pulko šventė dėl nenumatytų kliūčių rugpiučio 31 d. neįvyko. Šventė nukelta į rugsėjo 10 d.

Pulkas savo šventei smarkiai rengiasi, darbas visur virte verda. Pulko sportininkai - raitininkai smarkiai sportuoja — jodinėja, pratina savo žirgus prie kliūčių.

Taip pat yra pakviesta ir svečių iš kitų pulkų rungtynėse dalyvauti. *Pr. Sitavičius*

IVESTAS PAMOKOMS RENGTIŠ LAIKAS

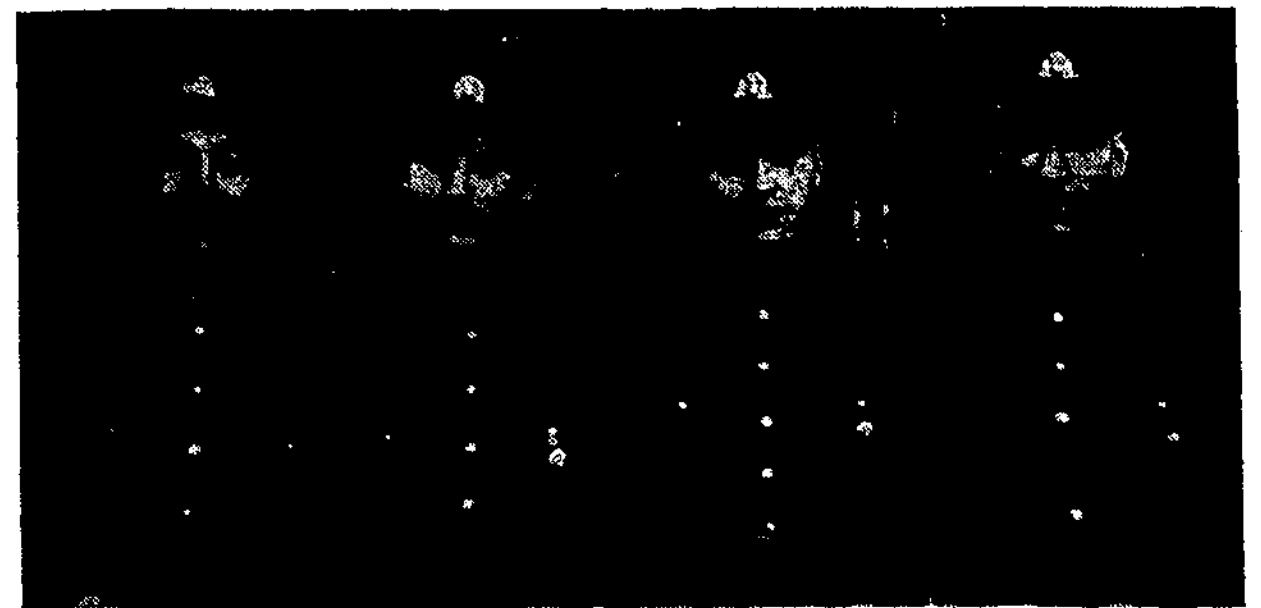
Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės mokomosios komandos jauniems kareiviams kiekvieną dieną po vakarienės įvesta viena valanda pamokoms rengtis. Atėjus skirtam laikui, visi susirenka į klasę ir mokosi iš statutų ar tvarko dėstomų dalykų užrašus. Tai labai geras vadovybės sumanymas, nes pripratina jaunus kareivius produktingai sunaudoti laiką. *J. k. A. V.*

XXII ARKLIŲ KAUSTYTOJŲ LAIDA

Rugsėjo 2 d. karo veterinarijos valdybos arklių kaustymo mokykla išleido XXII arklių kaustytojų laidą. Šios laidos išeito kurso rezultatai šitaip atrodo: 14% baigė labai gerai, 62% gerai ir 24% patenkinamai.

Trys labai gerai baigę už gerą kaustymą gavo dovanų, būtent: 1 artil. pulko eil. Labunskas Feliksas — sidabrinį laikrodį, 2 pėst. pulko eil. Jaugelavičius Jonas — nikelinį laikrodį ir 3 artil. pulko eil. Pozniakas Aleksas — plieninį laikrodį.

Baigusieji mokyklą mokiniai praktikos darbų metu kaustė vietinių kariuomenės dalių arklius, kuriems pakalė 4085 pasagas. *Virš. A. Va*

Geriausiai baigę arklių kaustymo mokyklą (iš kairės į dešinę): 1) eil. Labunskas, 2) eil. Jaugelavičius, 3) eil. Pozniakas ir 4) eil. Adomaitis

SUKILĖLIŲ KAPŲ TVARKYMAS

Nepriklausomybės karo dalyvių, nukautų kare ar mirusiųjų nuo žaizdų ir ligų kapus tvarko tam tikra komisija prie kariuomenės štabo. Komisija rūpinasi ir taikos metu laidojamų karių kapais.

Bet be šių kapų, turime krašte ir senesnių kapų, būtent 1863 m. sukilimo dalyvių. Juos žmonės dar atsimena. Tuo tarpu 1831 m. sukilimo ir karo su rusais dalyvių kapai jau pamiršti; vien tik generolo Gelgaudo paminklas M. Lietuvoje plačiai žinomas.

Šiaulių kraštytyros draugija rūpinasi 1863 m. sukilėlių kapų tvarkymu. Nutarta sutvarkyti kapus Biržų apskrityje prie Gudiškių, Anglių, Šniurkiškių kaimų bei vienkiemių ir Šiaulių apsk. prie Bilionišio k. Ant kapų bus pastatytos granito ir cemento piramidės. Kapai bus aptverti.

Jūs Šaulių gyvenime

KLAIPĖDOS ŠAULIAI SKINASI KELIĄ Į JŪRĄ

Pernai įsisteigę Klaipėdoje jūros šaulių būrys, tačiau negalėjo savo veikimo plačiai išplėsti, nes neturėjo priemonių — laivo.

Neseniai gautas naujas, patogiomis sąlygomis laivui pirkti pasiūlymas, kuris atrodo priimtinas. Pats pasiūlymas jau apsvarstytas ir laivo pirkimas tinkamai išspręstas.

Jūros šaulių būrio veiklai padidinti ir laivo pirkimo reikalą išjudinti padėjo Klaipėdos krašto naujas XX rinktinės vadas plk. Liormonas. Jis pats daug padėjo, kad mūsų jaunuomenės kariškoji organizacija galėtų vispusiškai pasinaudoti jūra.

Iki šiol jūros šaulių idėja jau buvo visai pribrendusi, tik tai reikėjo ją įgyvendinti — praktiškai pasinaudojant jūra. Bereikia jūros šaulių idėjos įkūnijimui duoti priemonių, t. y. laivą, ir tada tikrai jūros šauliai bus visos šaulių Sąjungos pasididžiavimas ir garbė. J. A. Misiūnas

VISI TAIP ŠAUDYKIME!

Trakų šaulių rinktinėje, Žiežmarių rajone, buvo praveistas prizinis šaudymas. Dalyvavo 49 šauliai. Čia geriausiai sušaudė Žiežmarių būrio šaul. Čereška, surinkęs 111 taškų, antrą vietą Kaišiadorių šaul. Lapinskas, surinkęs 110 taškų ir trys šauliai surinko po 99 taškus. A. Š.

VEIKLŲS PAPRŪŠĖS ŠAULIAI

Kybartų šaulių kuopa, J. Klimo vadovaujama, pasižymi dideliu drausmingumu ir veiklumu. Būriuose nuolatos tvarkingai atliekamos karinio rengimo pamokos, šaudymo pratimai ir t.t. Be to, kuopa yra surinkusi apie 50 šaulių, kurių yra dar užsilikusių iš didžiojo karo. Būrys varžytynių keliu įsigijo naują lauko virtuvę. Alf.

IR ŠAULIAI KARTU SU KARIAIS

Vytauto kalno šaulių būrio vadovybė Kaune kreipėsi pas karo policijos mokyklos viršininką prašydami, kad leistų naudotis mokyklos mažojo kalibro šaudymo tiru. Mokyklos viršininkas prašymą patenkino ir dabar būrio šauliai šaudymus atlieka su kariais. Alf. Štns

VISI REMIA GINKLŲ FONDA

Kiduliai (Šakių apskr.). Ginklų fondas visuomenės tarpe randa didelį pritarimą ir jį visi remia: valdininkai ir ūkininkai. Valdininkai tam tikrus % savo gaunamos algos aukoja, o ūkininkai pagal savo išgales. Neatsilieka ir visos vietinės tautiškos krypties organizacijos. A. Tautgirdas

DRAGŪNAI KAIME — KARIO PAVYZDYS

Kiduliai (Šakių apskr.). Kidulių valsčiuje jau yra keli dragūnai. Dragūnai kaime — tikri kario pavyzdžiai, kurie kiekvieną jaunuolį traukia būti dragūnu. Gražus dragūno arklys, graži uniforma ir ginklai teikia jiems didingumo ir kiekvienam lietuviui teikia pasididžiavimo ir pasigėrėjimo. A. Tautgirdas

ISIRENGĖ SPORTO AIKŠTĘ

Slavikai (Šakių apskr.). Slavikų š. būrio šauliai labai mėgsta sportą ir turi daug gerų sportininkų, kurie rinktinės sporto šventėje ir kitur — lengvosios atletikos pirmenybėse laimėdavo pirmąsias vietas. Tačiau iki šiol neturėdavo sporto aikštės, todėl negalėjo treniruotis. Dabar šauliai, kartu su pasienio policija, įsigijo žemės sklypą, išlygino ir įsirengė visus gimnastikos įrankius. Dabar turi gerą ir puikią aikštę. A. Tautgirdas

UKMERGĖS ŠAULIAI STIPRĖJA

Ukmergės šauliai visais atžvilgiais stiprėja. Šaulių choras, kurį veda muzikos mokytojas A. Piešma, rengia koncertus ir šiaip lavinasi. Šaulių klube veikia skaitykla, į kurią pareina daug įvairių laikraščių. Vakaraš šaulių klube griežia radio. Rudenį prie šaulių skaityklos bus atidaryta biblioteka. Alf. R.

IR JAUNIEJI ŪKININKAI REMIA GINKLŲ FONDA

Panevėžys. Panevėžio apskr. jaunųjų ūkininkų rataliai, norėdami paremti ginklų fondą, savo tarpe organizuoja specialią rinkliavą ginklų fondui. Pinigai į ginklų fondą bus įmokėti per žemės ūkio rūmus. Alg. Rūstulis

VIETOJ VAINIKO GINKLŲ FONDUI

Panevėžys. Visuomenės veikėjo B. Brazdžiaus mirties proga kun. Gendrenas, teismo pirmininkas Cerpinskas, žemės tvarkytojas Galvydis, agron. insp. Vienožinskis, Daškevičius ir Stauskas vietoj vainiko 180 lt. paaukojo ginklų fondui. Alg. Rūst.

Sporto kronika

GUSARŲ PULKO KONKŪRAI

Rugsėjo 1 d. 15 val. „Aušros“ aikštėj gusarų pulko šventės proga buvo surengti konkūrai. Dalyviai rungėsi dėl pereinamų ir asmeninių dovanų. Pereinamosios dovanos skirtos buvo dalinio nugalėtojo vardui laimėti.

Karininkai dalyvavo barjeriniame užjojime. Viso kliūčių šešios, kurios proporcingai aukštėjo. Viso dalyvių-karininkų 10, kliūčių 6. Pirmą vietą laimėjo j. ltn. Bratėnas su kum. Kurdule, laimėjęs karininkų pereinamąją dalinių dovaną — taurę. Antrą vietą j. ltn. Garbenis su kum. Lakūne ir trečią vietą j. ltn. Tamošiūnas su arkliu Laureatas.

Liktiniai viršilos ir puskarininkiai šoko per 8 kliūtis iki 110 cm aukštumo ir ligi 150 cm platumo. Kategorija greitumon. Viso dalyvavo 9.

Pirmąją vietą laimėjo technikos eskadrono v. p. Mileris su kumele Japone. Jojo 1 min. ir 11 sek. Antrąją vietą — 1 eskadrono viršila Kaucevičius su kum. Intendante, skirtą laiką apjojęs per 1 min. ir 9 sek. su 4 taškais. Trečioji vieta teko 4 eskadrono vyr. pusk. Dargiui su arkliu Kalifu per 1 min. ir 13 sek. su 4 taškais.

Gusarų užjojime viso 6 kliūtys ligi 90 cm aukštumo. Pirmąją vietą laimėjo 1 esk. gus. Litvinas, jojęs su kum. Migle per 42³/₄ sek.; antrąją vietą gus. Škulta su arkliu Jaunas per 43 sek. ir trečiąją vietą gus. Minkšta su arkliu Lizdas per 43 sek. Pereinamąją dovaną, ltn. Šeblovinskio dovanotą pikę, laimėjo mokomojo eskadrono grandis. Dovanas įteikė kavalerijos viršininkas gen. št. plk. Tallat-Kelpša. J. ltn. Cininas

RENGIAMOS DIDŽIULĖS ARKLIŲ LENKTYNĖS KLAIPĖDOJE

6 pėst. P. K. Margio pulkas, susitaręs su Klaipėdos sporto apygardos žirginiu komitetu, rugsėjo 14 ir 15 d. Klaipėdoje rengia didžiulės arklių lenktynes ir konkūrus. Šiose lenktynėse dalyvaus kavalerija ir nemaža dalis civilių. Be Klaipėdos krašto civilių organizacijų, jojų lenktynėse bei konkūruose žada dalyvauti dar ir Telšių, Tauragės sporto apygardos jojikai ir Kretingos šaulių rinktinė.

Laimėjusiems pirmas vietas tiek kariams, tiek ir civiliams skiriamos vertingos dovanos.

Kaip pastebėta, šiomis rungtynėmis susidomėjimas labai didelis, ypač civilių, kurie uoliai lenktynėms rengiasi ir savo žirgus miklina. Sv.

MĖGSTAM BOKSO SPORTĄ

Pas mus karo policijos mokykloje yra įsigalėjęs tarp kareivių bokso sportas. Turime geras bokso pirštines.

Atliekamu laiku kareiviai treniruoja ir rungiasi dėl boksininko vardo.

Reikia pabrėžti, kad yra ir gerų boksininkų, kurie nusi-
mano toje srityje. St. Sagatas

5 KM PATRULIO ŽYGYJE

Klaipėdos šauliai buvo surengę 5 km patrulio žygį. Žygyje dalyvavo didelis šaulių būrys. Pirmą vietą laimėjo šaul. Jančauskas (34 būrio), nuėjęs per 32,30 minutes, antrą šaul. Bartkus (1 būrio) per 33 minutes. Laimėtojai gavo dovanas. Š-n-s

KLAIPĖDOS „ŠAULYS“ — MSK A LYGOS 3:3

Klaipėdoje buvo draugiškos futbolo rungtynės, kurios baigėsi lygiomis 3:3.

LTN. VABALAS IŠVAŽIUOJA Į BELGIJĄ

Ltn. Vabalas uolus ir gabus sportininkas, kuris sportuoja per 12 m. ir lengv. atletikoje yra pasiekęs kelių rekordų, kurių vieną (šokime su kartimi) laiko ir dabar. Be to, 1930 m. per kariuomenės sporto šventę laimėjo penkiakovę, į kurią įėjo fechtavimas, plaukymas, lengv. atletika ir kt. Kariuomenėje ir civiliniuose klubuose kai kurį laiką buvo sporto instruktorius.

Dabar šis gabus sportininkas išvažiuoja į Belgiją, kur tam tikroje mokykloje pagilins savo žinias.

VI.

ŠIAULIŲ APYGARDOS DIDELĖS LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Rugpiūčio 25 d. 8 pėst. pulko aikštėje buvo šiaulių sporto apygardos lengvosios atletikos pirmenybių rungtynės.

Varžybose dalyvavo: 1) šiaulių šaulių „Sakalas“ — 45; 2) JSO šiaulių skyr. — 16; 3) Makabi šiaulių sk. — 8 ir 4) LGSF — 21 dalyvis. Viso 90 lengvaatletų.

Laimėjo: I vietą — „Sakalas“, surinkęs 130 taškų, II vietą LGSF, surinkęs 51, III v. JSO — 25 ir IV v. „Makabi“ — 20 taškų.

Ptr. Bukelis

LGSF — MSK 0:0

Rugpiūčio 28 d. Lietuvos futbolo pirmenybėms žaidė meisteris MSK su LGSF. Favoritu buvo laikomas meisteris, tačiau žaidimas parodė visiškai ką kita — turėjo laimėti LGSF, nes ji buvo didžiąją rungtynių dalį persvaroj. Keletą mirtinų progų neišnaudojo ir per 1½ val., būnant persvaroj, nesugebėjo įmušti golo. Tai nemažas meisterio gynimo nuopelnas, kuris dirbo be priekaištų.

Abi komandos nepasiekusios golų, pirmenybių taškus pasidalino pusiau.

Š. Š. KOVAS — JSO 1:1 (1:0)

Rugsėjo 1 d. kariuomenės stadione pirmenybių rungtynės tarp Š. Š. Kovo ir JSO sukėlė didelį netikėtumą, nes pirmaujantis pirmenybėse Kovas su paskutinioji vietoj einančia JSO baigė vos lygiomis.

LFLS — TAURAS 2:0 (1:0)

Rugpiūčio 30 d. pirmenybių rungtynes žaidė aukščiau minėtos giminingos komandos. LFLS turėjo daug vargo ir stengėsi, kol nugalėjo jaunus, bet atkaklius tauriečius. Tauriečiai kartais prispausdavo savo „globėjus“, tačiau dėl nevykusio šaudymo į vartus golo neįmušė.

KOMANDOS PIRMENYBIŲ LENTELĖJ

Lietuvos futbolo pirmenybės pačiam įkaršty ir tik dėl tarpvalstybinių rungtynių nutrauktos. Garbingo Lietuvos futbolo meisterio siekia kiekviena komanda. Pažiūrėkim į žemiau dedamą lentelę, kuriai komandai geriausiai sekasi.

1) Š. Š. Kovas	11 taškų	7 rungt.	18: 8 golų
2) MSK	9	7	13: 6
3) LGSF	6	6	11:16
4) LFLS	7	7	17:14
5) Tauras	4	7	6:13
6) JSO	3	6	4:12

Taigi, lentelė rodo, kad pirmauja Š. Š. Kovas ir 1934 m. meisteris MSK. Tačiau liko nemaža rungtynių ir jų rezultatai lentelės vaizdą gali žymiai pakeisti.

LIETUVA — LATVIJA

Ši sekmadienį kariuomenės stadione įvyksta tarpvalstybinės futbolo rungtynės tarp Lietuvos ir Latvijos rinktinių komandų. Pirmos rungtynės šiais metais baigėsi skaudžiu Lietuvos pralaimėjimu (1:6), antros baigėsi lygiom (2:2 per Pabaltijo turnyrą).

AMERIKOS LIETUVIAI — GRANDIS 71:11

Rugsėjo 1 d. dar vieši Amerikos lietuvių krepšiasvydininkai paskutines, tur būt, rungtynes sužaidė su šaulių „Grandimi“, kurias nesunkiai laimėjo net 71:11.

Po rungtynių buvo bendra sportininkų vakariene su pramogomis.

LIETUVA 14-oj VIETOJ

Apie vykstantį pasaulinį šachmatininkų turnyrą jau buvom rašę pereinam „Kario“ nr. Rugsėjo 1 d. turnyras baigtas. Pirmą vietą treči metai iš eilės laimėjo Amerikos komanda, antrą Švedija, trečią Lenkija ir t. t. Lietuva iš 20 dalyvavusių valstybių užėmė 14-tą vietą.

LENKAI PRANCŪZŲ MANEVROUSE

Reimso apylinkėse vyksta prancūzų kariuomenės pratimai, į kuriuos pakviesti ir Lenkijos karininkai. Lenkų kar. štabas siunčia į pratimus keletą karininkų su 17 pėst. divizijos vadu brigados generolu T. Malinowski'u ir karo reikalų I viceministerio pavaduotoju dipl. plk. Regulski'u priešakyje.

DANŲ LAIVYNAS PABALTIJY

Danų karo laivynas aplankė Pabaltijo uostus.

Į Taliną buvo atplaukę 3 torpedininkai ir 1 krantų apsaugos laivas. Tai buvo pirmasis danų jūrininkų vizitas estams.

Helsinkyje atsilankė 6 danų torpedininkai.

Pagaliau ir į Rygą buvo atvykę 1 torpedininkas ir 5 nardomieji laivai.

ČEKOSLOVAKŲ KARIUOMENĖS MANEVRAI

Rugpiūčio 19—22 d. buvo rudeniniai čekoslovakų kariuomenės manevrai. Jie įvyko kalnuotoje srityje tarp Moravijos ir Slovakijos. Šių manevrų tikslas buvo išbandyti technines priemones, karių psichologiją ir kariuomenės ir visuomenės santykius. Manevruose dalyvavo karo ministeris Machnik, generalinis kariuomenės inspektorius gen. Syrový, generalinio štabo viršininkas gen. Kreiči, Jugoslavijos, Rumunijos ir Rusijos karinės misijos ir 60.000 kariuomenės. Pažymėtina, kad iš šio skaičiaus tik 142 žm. buvo pasiųsti į ligonines.

Rusų misijos viršininkas Sopožnikovas pakvietė čekus dalyvauti rusų kariuomenės manevruose, kurie šiemet bus Kijevo srityje. Į šiuos manevrus čekoslovakai siųs savo misiją su karo mokyklos viršininku gen. Luža priešaky.

NAUJAS ČEKOSLOVAKŲ SPORTINIS LĖKTUVAS

Zline Batias dirbtuvės sukonstruktavo naują sportinį lėktuvą „Zlin XII“. Jis kainuoja tik 29.000 čekiškų kronų (apie 7.200 litų). Be krūvio sveria 250 kg. Variklis 40 a. j. Dėl savo pigumo ir paprastumo jis prieinamas visiems orinio sporto mėgėjams.

DIDŽIAUSIOJI DIDŽIOJO KARO BIBLIOTEKA

Pragoje yra įsteigta didžiojo karo biblioteka, į kurią renkamos visomis kalbomis parašytos knygos apie didįjį karą. Dabar šioje bibliotekoje yra per 25.000 tomų. Šioje bibliotekoje yra atskiras skyrius, kuriame renkamos knygos apie čekoslovakų tautinį sąjūdį.

MOTORIZUOTOS KARIUOMENĖS MANEVRAI

Rugsėjo 2—8 d. Prancūzijoje, Reimso rajone, vyksta dideli manevrai, kuriuose dalyvauja pats krašto apsaugos ministeris plk. Fabry su generalinio štabo šefu gen. Gamelin'u. Manevruose dalyvauja žymūs motorizuotų dalių skaičius.

Šiems manevrams pasibaigus Bornes rajone įvyks dar vieni manevrai, kurie užsitęs iki rugsėjo 22 d. Šiuose manevruose dalyvaus pėstininkų brigada, 3 tankų batalionai ir motorizuotos artilerijos bei sunkiųjų tankų pulkų daliniai.

Į manevrus pakviesti kitų kariuomenių atstovai.

Tuo pat laiku, t. y. rugsėjo 2 d., prasidėjo ir Vokietijos kariuomenės manevrai Hanoverio provincijoje. Juose dalyvauja kelios divizijos, turinčios lengvąją ir sunkiąją artileriją, šarvuočius, tankus, priešlėktuvinę artileriją, aviacijos eskadrilę ir motorizuotas bei raitųjų žvalgų rinktines. Paskutinių dviejų dienų manevruose dalyvavo karo ministeris gen. von Blomberg'as ir kariuomenės vadas gen. Fritsch'as.

NAUJI RUSŲ LĖKTUVAI

Rusų centrinio aviacijos instituto direktorius pareiškė spaudos atstovams, kad institutas jau baigė naujų 16 lėktuvų statybos projektus. Šie lėktuvai statomi vietoje žuvusio šiemet „Maksim Gorkij“. Naujieji lėktuvai turės po 6 variklius 1.250 a. j. Naujų lėktuvų greitis iki 270 km per valandą, jie galės pasikelti iki 6.000 m ir lėkti be nutūpimo arti 3.000 km. Vienas toks didelis lėktuvas galės pakelti 70 žmonių.

Su moterimis neprasidėk

Feljetonas

Kai Baltrus simuliuoja,
Tai jo šautuvas dejuoja

Prieš raštininkų luomą ginklo neke-
liu. Tegul sau sveiki lieja prakaitą tar-
nybos labui raštinėse.

Gal ir aš patsai Nepriklausomybės
kovų metu laisčiau rašalą ant apyskaitų
arba dienų dienas kariaudavau su ša-
pirografu. Po tokios kovos rankos ir
nosies galas visada būdavo mėlynai, kar-
tais dargi blizgėdavo.

Bet nesiguodėme: drąsiai, kaip alkani
liūtai, stodavome su plunksnakočiu ir
presu vėl iš naujo į kovą. Pasiryžimas,
drąsa tuosyk buvo nežmoniški. Aukštai
ir nesuteptą nešėme raštininkų luomo
vėliavą.

Kuris nors rikiuotas ginklo brolis
gal kartais, pažvelgęs į raštininką, nu-
sišaipto:

— Rašalo didvyris... Įkrisi kada
nors, brol, tarp bylų lentynose, ir su-
džiūsi ten į pintį, — pagalvoja apžvel-
gęs raštininko organizmą.

O tegu nebūtų raštininko Kulnelės:
artelninkas su virėju taip ir netektų gal-
vų: rytais į kavą pridėtų svogūnų, lau-
ro lapų, jautienos truputį ir išeitų ne
kava, o žirninė košė. Vakarienei kruo-
pas cukrumi gal pasaldintų, o iš pietų
išeitų latviška skabaputra ar šiaip ko-
kia nors trupunzienė.

— Be manęs, — galvoja raštinin-
kas Kulnelė, — griūtų visi kariškos ku-
linarijos pagrindai, mitybos srityje ir
lokys sau kojas išsisukinėtų. Apskai-
čiavimai turi būti.

Visa tai, žinoma, aiški teisybė kaip
dusyk du keturi. Tik kažin kodėl Kul-
nelė nepasigiria ginklo draugams apie
savo meilės žygdarbius.

O buvo va šitaip.

Suleido (išprosijo) jam siuvėjas kel-
nes į kantus aštrius kaip kardas, raukš-
lės iš munduro likvidavo ir galvoja
Kulnelė:

— Kuopoje su kelnėmis nieko nenu-
stebinsi, ot, reiktų šitaip gatve pašli-
fuoti, gal kuriai gražuolei ir kris į aki
kelnių kantai.

Apsiginklavo leidžiamuoju ir taukši
užkulniais per šaligatvius, pagarbas į
kairę ir į dešinę atidavinėja.

O čia priešais ir ateina smulkiais
žingsniais tokia nieko sau Onytė. Lū-
pos ką tik dažytos, skrybėlaitė ant vie-
nos ausies užmauta, apgamas ant kai-
riojo veido ir antakiai labai puikiai iš-
suodinti. Stačiai, lyg iš madų žurnalo
paimta. Vaikščiojanti grozybė beveik.

Neišturėjo Kulnelės širdis. Neišturėjo
ir Onytės. Suleistų kelnių kantai apsu-
ko ir jai galvelę.

Žodis po žodžio, o paskui, žinoma,
meilė, gilūs atodūsiai, žvilgsniai, kurie
eina kiaurai, ir kitokia susipažinimo pai-
niava. Po to seka sieksniniai laiškai,
eilėraščiai mylimos garbei, širdys vily-

čiomis pervertos ir kiti meilės ligos po-
žymiai.

— Jaunas su jauna tegu sau mylisi, —
pasakys kitas, o aš šia proga neišken-
čiu neišplepėjęs ir apie mažą šios meilės
nuotyki, apie kuri čirškia visi rajono
žvirbliai.

Teko Kulnelėi priimti tokią tarnybę
telefonogramą:

„...27 dieną 5 val. iš ryto pulko
aikštėje...“ kalbėjo balsas per triūbelę
ir valandžiukei nutilo. Kulnelė susimąs-
tė apie Onytę:

— Kodėl gi taip anksti iš ryto? Ar
negeriau būtų su ja susitikti vakare
septyniomis, — užsimastė ir įrašė į te-
telefonogramą:

„patogiausiai vakare septyniomis prie
geležinkelių stoties arba prie kino „Ly-
ra“...“

„...susirenka kuopos pilna kautynių
apanga ir žygiuoja...“ vėl diktavo
balsas per triūbelę ir stabtelėjo.

— Aišku žygiuosim, — mąstė Kulne-
lė, nusitvėręs plunksnakotį, o paskui ra-
šė toliau telefonogramoje:

„...jei vakaras bus gražus, užsuksi-
va į Vytauto parką, o jei kartais lytų,
tada tu nieko prieš neturėsi užėti į ki-
ną. Kaip tik dabar eina filma apie Tar-
zaną arba „Bombos virš Monte Karlo“.

Balsas per triūbelę dar padiktavo ke-
lis sakinius, paklausė ar aišku, kas pri-
ėmė telefonogramą ir nutilo.

Kulnelė, paskendęs saldžiose svajo-
nėse apie Onytę, nejučiomis nupaisė po
telefonogramos tekstu du meilės dievai-
čius amuriukus, širdį kalaviju pervertą,
pasirašė pavardę, uodegaitę dar užsuko
po parašu ir galvodamas apie ryt vaka-
ro pasimatymą, užsisvajojęs nunešė
telefonogramą į viršilos kambarį.

Mes, žinoma, niekam nepatikėsime, kad
kuopos būtų susirinkusios septintą va-
landą vakare prie geležinkelių stoties
arba prie kino „Lyra“ ir ėjusios pilna
kautynių apranga į Vytauto parką arba
pažiūrėti Tarzano filmos.

Šitokių dalykų karo istorijoje — neatsi-
tinka, tą dabar puikiai žino ir raš-
tininkas Kulnelė.

Jis tik vis dar nežino ką kaltinti: su-
leistas kelnės ar Onytė. O užvakar vi-
same popieriaus lape raidėmis, kaip pa-
sagomis, pasirašė sau šūkį:

„Su moterimis neprasidėk!“

Henr. Trakutis

MANEVRUOSE

Kovojo mėlynieji su raudonaisiais.
Raudonųjų pryšakinė sargyba stovi prie
tilto. Prijoja mėlynųjų raitasis žvalgas
ir joja per tiltą. Raudonieji jam šaukia:
„Kur joji, ar nežinai, kad tiltas pagal
manevrų planą suardytas“. Į tai mėly-
nasis atkerta: „Ar jūs nematote, kad aš
plaukiu su žirgu per upę“.

I.

Aš nenoriu pasijuokti,
Bet tik noriu apdainuoti:
Kai dar Baltrus kaime buvo
Ir kada pulkan pakliuvo.
Kaime gėrė, uliavojo,
Net namuose nenakvojo,
Per dienas sau vaikštinėjo
Darbą dirbti jis tingėjo.
Taip gyveno jis visus
Dvidešimt vienus metus.

II.

Bet kai tik pulkan atėjo
„Aukso“ dienos pakitėjo.
— Čia, brolyti, ne juokai
Visus dirbant pats matai.
Todėl, Baltrau, netingėk —
Darbą dirbti greit pradėk,
Nes jei čia tu simuliuosi,
Kasdien „valandas“ lygiuosi.
Ir dar gali iš netyčių
Gaut daboklės magaryčių.

III.

Kai tik šautuvą jis gavo
Su rūdimis „susidraugavo“.
Dabar Baltrui tikra bėda
Rūdys šautuvą jo ėda,
O jis tingi jį valyt
Ir rūdis iš jo išvyt.
Jei tik rūdys sėdės
Visą šautuvą suės.
O po to jau bus blogai —
Miesto nematys ilgai.

IV.

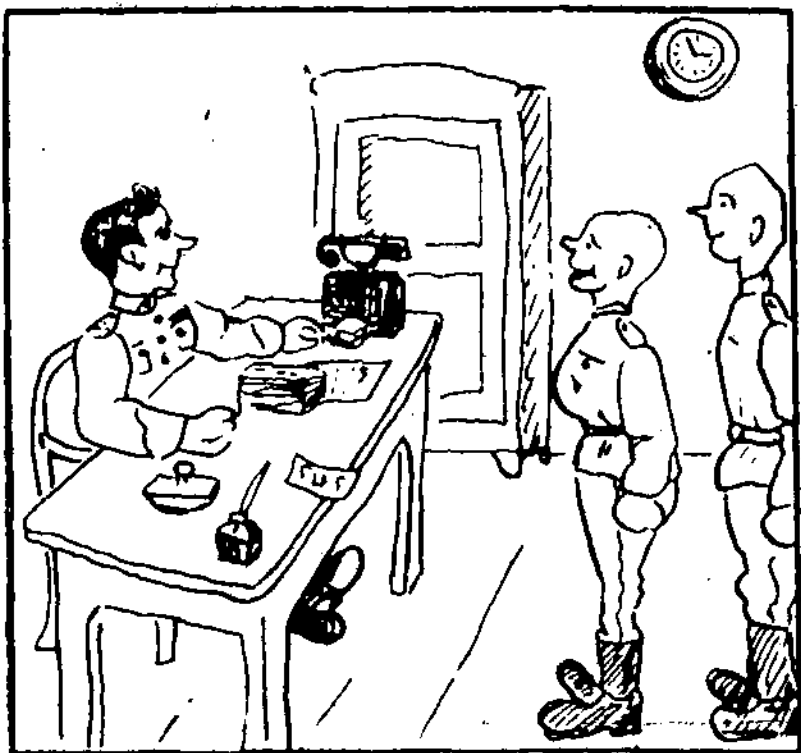
Baltrus simuliuot mėgino,
Rūdis šautuvu maitino,
Manė dirbti nereikės
Tinginiaut ir čia galės.
Bet iš to nieks neišėjo
Kasdien „valandų“ vis gavo.
Jei šis „triukas“ paskartotų,
Kur daboklė sužinotų.
— Simuliuoti nebandyk,
Geriau šautuvą valyk.

V.

Jei seniai Baltrų matei,
Nepažinsi jo visai.
Baltrus dar karys žvalus
Ir jo šautuvas švarus.
— Ot, ir niekas negalėt
Šitos mįslės man ispėt,
Kur iš simulianto gero
Šaunų karį mums padaro.
Jei jau mįslę pats ispėjai,
Matyt, simuliuot mokėjai.

J. Kascenskas

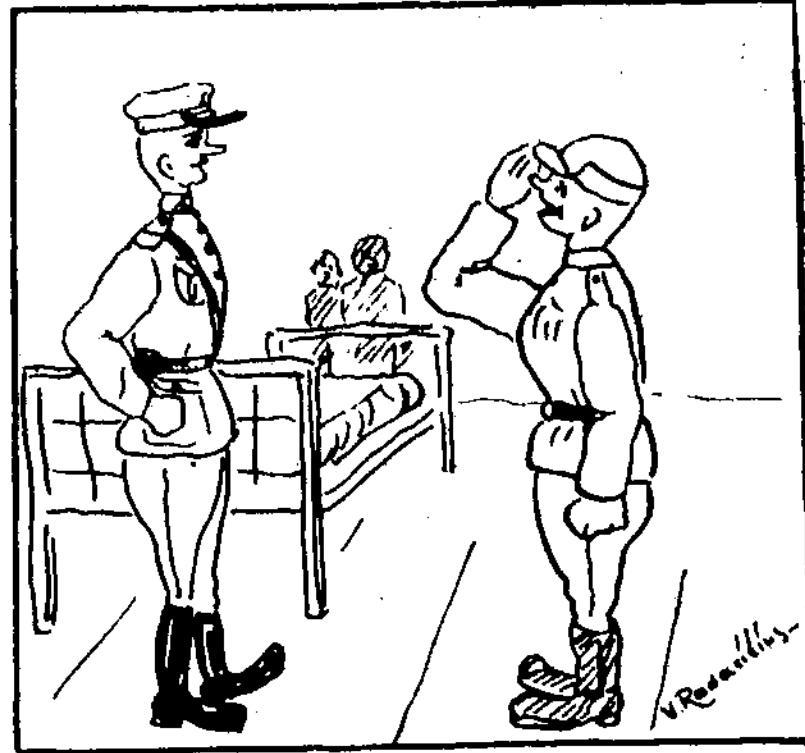
NORS ALGELĖ IR KUKLI — LIEKA LITAI DAR KELI...

— Gaunu algos penkis litus, —
Rėkia vienas, šaukia kitas,
O penklių stora krūva
Akimirksny nyksta, griūva.
Kur monetų buvo vieta —
Krūva kuponų pridėta.

Šitas vyras nuo Raseinių
Neigia „Pilzeną“, saldinius.
Štai ir sąmatoje šito
Visai nėra įrašyta.
Jojo sąmato kukli —
Lieka litai dar keli.

— Jaunas kareivis Penčila
Leiskit kreiptis, pons viršila.
Štai man nuo algos atliko
Šitie keletas skatikų,
Todėl prašau malonėti
„Ginklų fondan“ juos padėti.

Ad. Čiuvaris

Paskutinis puolimas poligone

Per patikrinimą pirmos pusbaterijos puskarininkis Pimpė pranešė pasirengti paskutiniams poligono pratimams. Paaikino pasirengimo planą. Patikrinom pabūklus, pakinktus padėjom prie patrankų, pirmagalius prikrovėm presuoto parako... „Parengta!“ — pagaliau pranešė pirmasis pabūklinis.

„Palauki!“ — pagalvojau. Pamėginau pantelį patraukti, per panoramą pažiūrėjau, pataisiau prilenktą priekinę pabūklo plunksną... Pagaliau, patenkintas parėjau poilsio.

Pagalvę pasikišau po pakaušio, pradėjau prisnūsti. Prisiminiau: panoramų pailgintuvai pamiršti. Pašokau, pribėgau prie puskarininkio Pimpės pavaduotojo Pašakarnio paprašyti panoramų pailgintuvų. Pailgintuvus padėjau prie pabūklų. Pasilsėjus — po pusiaunakčio puskarininkis Pimpė pažadino pratimams. Pavalgę pusryčius, pasikinkę patrankas, pratimams patraukėm prie Petrošiškių. Priešo pozicijos Padaigu pietiniame pakrašty. Priešo pusėje pasirodė penktas pėstininkų pulkas. Priešas pradėjo puolimą. Pėstininkai pykšt — pykšt, pokšt pašaudė patrankų pusėn. Puskarininkis Pimpė, pamatęs pablogėjusią padėtį, perduoda: „Prie pabūklų! Pabūklams pasižymėti: priekyje, pamiškėje prie pylimo, pasvirusion pušin!“

„Pirmas pastebėjau“, — praneša pirmas pabūklinis pirmojo pabūklo. Pabūklinis pagriebia panoramų pailgintuvus, pritvirtina; pasižymėjęs praneša: „Pirmas pasižymėjau: penki penkiolika“. Puskarininkis Pimpė, pasitaisęs pašalmę, pradeda: „Pradalgėmis! Po penkis, per penkis. Parengti!“ Parengta. Patraukiu pantelį, pabūklas pašoksta. Priešo pusėje pakyla panika: pabėga pirmyn, pargriūva, pašliaužia...

„Patrankos — pragaras, patrankos — pasaulio pabaiga“, pagalvoja priešo pėstininkas, prigulęs pakrūmėje. Priešas pasilsėjęs pakyla, pėstininkai puola patrankas. Prakaituojam. Pakreipiam pabūklus puoliančio priešo pusėn. Priešas prie patrankų. Prapuolėm! Pulkininko pasiuntinys patrimtuoja. Prasidės paliaubos, pratimas pabaigtas. Pradžiugom — priešas pasitraukė.

Iš boksininko dienoraščio

RUGPIŪČIO 28 d.

Šiandien po patikrinimo atėjo būrininkas, nešinas ketvertą tokių dešrų — ne dešrų, skilandžių — ne skilandžių.

— Žiūrėk, žiūrėk — bakstelėjo Ėdra Pimpai į pašonę — maistą pagerins, vėdarų atnešė, gal ir man apetitas pasitaisys, nes jau antra savaitė ir septynių samčių sriubos nebeišsirebiu.

— Ša, vyrai! — nutildė visus būrininkas ir pradėjo:

— Bendrai, vyrai, mes per daug mažai sportuojame, o sportas — neįvertinamas dalykas. Štai, kad ir šiandien j. k. Ėdra suvalgė pusę kilogramo j. k. Dručkio bulkos, o kodėl? — aišku todėl, kad j. k. Ėdra per mažai domisi sportu, nes atvirkščiai, kaip ant delno suprastų, kad pusę kilogramo bulkos iš karto suvalgyti blogai veikia pilvo raumenis.

Štai čia atnešiau bokso pirštines, o boksas yra toks sportas, kuris vispusiškai lavina visą kūną, įpratina greit orientuotis, duoti tvirtą smūgį...

— Burokas — paslaptinai šnipstelėjo j. k. Kirka.

Aš jį be paaikškinimų supratau, — jie dar iš ankščiau turi nesuvestas sąskaitas dėl kažin ko...

— Še tau, šunie, ir devintinės — atsiduso Ėdra, lenkdamas peiliuką ir kišdamas jį į kišenę, o aš maniau, kad tai vėdarai...

Būrininkas padavė pirštines Kurkai. Tasai, nieko nelaukdamas, užsidėjo jas, pasismagino ir cvaktelėjo šlėgai į panosę. Šlėga, kaip pridėra savęs vertam vyrui, barkstelėjo taburete Kurkai į pakaušį. Būtume turėję visai puikias rungtynes, jei ne būrininkas.

— Taip, vyrai, negalima. Visame kultūringame pasaulyje priimta, kad boksuoja tik su vienodais svoriais, o čia svoriai smarkiai nevienodi.

Puskarininkis Pimpė pamojo pamiškėn: „Pritraukt pavaržas! Pirmagaliai prie pabūklų!“ Privažiavo, prikabinom pabūklus. Pravažiuojant pulkininkas priėmė parą. Po parado, pabaigę paskutinius poligono pratimus, patenkinti parvykom pripraston pastogėn.

Pantelis

RUGPIŪČIO 29 D.

Štai kur tikras sportas, net kraujas užverda apie bokso pagalvojus. Šiandien Tarbutą kaip didelį po lova suiraičiau. Gaila, kad prieš stodamas į kariuomenę taip mažai apie bokso nusimačiau. Jocą būčiau kaip šlapia vilną sudirbęs, būtų žinojęs, ką reiškia man konkuruoti.

RUGPIŪČIO 30 D.

Nebegalime pasidalyti pirštinėmis. Netrukus susidėję būtinai nusipirksime dar bent 3 poras. Tuo tarpu rankas apšildinėjame palaidinėmis — tai gana patogiu — lemiamu momentu lengva nukratyti; nors pirštinių ir neužrišame, bet jas numesti gana sunku.

RUGPIŪČIO 31 D.

Vakar boksavosi 7 poros, o šiandien į ambulatoriją įsirašė tik 13 žm. Pūdas neina ir gana. Sako, nors mano pora dantų ir kliba, bet į ambulatoriją neisiu, ir gana. Tenemano Pocius, kad jis nugalėjo.

RUGSĖJO 2 D.

Šiandien buvo seniai lauktos rungtynės tarp Kirkos ir Buroko. Rungtynės rajone už tankiojo krūmelio. Kirka penkioliktojoje rounde išmetė Buroką per tą aukštąją tvorą. Pirštines pasiėmė antrame rounde.

Kvepia kažin kuo negeru. Per patikrinimą Buroku susidomėjo viršila.

— Kur gi tamsta, vadinasi, buvai. Bites kopinėjai, ar ką? Akys užvirtusios, kaip peniukšlio, nosis kaip agurkas, o veidas kaip futbolas, net blizga.

— Tamsta viršila, — išsitempė Burokas, — nors tasai, atsiprašant, kiulė Kirka ir tris dantis man išmušė, bet jam nedovanosiu, čia jam...

— Būrininke, ištirsi ši reikąlą, — isakė viršila.

RUGSĖJO 3 D.

Amen mūsų bokso, o taip gražiai buvome pradėję.

Viršilos įsakymu, kiekvienose rungtynėse turės dalyvauti skyrininkas ir griežtai žiūrėti, kad nenusimautų pirštinių. Bet koks tada bus boksas. Su pirštinėmis tesiboksuoja piemenys. Aš jau seniau galvojau, kad mūsų viršila nieko apie tikrąjį bokso nenusimano.

J. k. Beniušis

NAUJI JAPONŲ BOMBONEŠIAI

Dabar japonų karo aviacijai įgyjami nauji trijų rūšių lėktuvai: 1) lengvasis bombonešis tolimajai žvalgybai su 700 a. j. varikliu, ginkluotas 3 kulkosvaidžiais, vartojamas ir naktį, gali lėkti iki 1100—1200 km; 2) dvivariklinis bombonešis vokiečių Junkers'o „K-37“ pavyzdžio ir 3) dvivariklinis bombonešis taip pat vieno Junkers'o lėktuvo pavyzdžio su dviem 700 a. j. varikliais.

VOKIEČIŲ MILŽINIŠKOJO LĖKTUVO KATASTROFA

Neseniai vokiečiai bandė naują didelį lėktuvą „Albatros“, Dornier lėktuvo tipo. Lėktuvas dėl neišaiškintų priežasčių įkrito į jūrą. Paskui iš jūros buvo išplauti 4 lavonai.

Tai buvo didžiausias vokiečių karo aviacijos lėktuvas. Jis buvo ginkluotas 4 mažojo kalibro patrankomis ir keliais kulkosvaidžiais.

ŠVEDŲ KARIUOMENĖS REORGANIZAVIMAS

Ypatingoji švedų krašto apsaugos reorganizavimo komisija, kuri veikė nuo 1930 m., pagaliau baigė savo darbą ir vyriausybei įteikė reorganizavimo projektą. Komisijoje buvo 13 žm., jų tarpe 3 karininkai ir 10 kitų dalykų žinovai.

Komisija, turėdama galvoje dabartinę politinę būseną, pripažino reikalingu padidinti krašto apsaugą. Pirmiausia turi būti padidinta karo aviacija ir kariuomenė. Karo laivyno organizacija turi būti siaurinama palaipsniui einant nuo šarvuočių laivų ir koncentravimo prie mažesnių laivyno dalinių.

Ir taikos metu, komisijos manymu, turi būti paskirtas kariuomenės vadas ir įsteigtas generalinis štabas. Taip pat turi būti atskira įstaiga, kuri rengtų pramonę karo metui ir kitais panašiais dalykais rūpintusi.

Švedijos karo biudžetas komisijos siūlymu turi būti padidintas iki 148 milijonų kronų (šiemet jis siekia 112 milijonų). Iš šios sumos 77,6 mil. skiriama kariuomenei, 5,7 mil. zenitinei artilerijai, 28 mil. karo laivynui, 7,5 mil. krantų artilerijai ir 28,2 mil. karo aviacijai.

Švedų kariuomenėje pagal komisijos projektą turi būti du korpai (6 divizijos), viena lengvoji brigada, tankų korpas, technikos dalys ir įvairios kitos specialios dalys. Vietiniams uždaviniams numatoma specialios dalys Gotlando saloje ir šiaurinės Švedijos Bodeno tvirtovės srityje ir teritorialinės dalys. Karininkų skaičius padidinamas nuo 1686 iki 2112, o puskarininkių — nuo 1030 iki 1375. Tikrosios tarnybos laikas pėstininkams padidinamas nuo 140 d. iki 175 d., artilerijai, kavalerijai ir t. t. laikas paliekamas tas pats, t. y. 200 d.; zenitinei artilerijai — 175 d. Kariuomenė numatoma gerai aprūpinti technikinėmis priemonėmis: kulkosvaidžiais, pėstininkų patrankomis, minosvaidžiais ir t. t. Zenitinė artilerija dalijama į du pulkus ir tvirtovės grupę.

Karo aviacija turėtų būti padidinta iki 21 diviziono, bendrai 257 naujais lėktuvais ir 80 mokomaisiais lėktuvais, paliekant turimus senesnius lėktuvus. Lakūnų skaičius didintinas: karininkų iki 255, puskarininkių iki 175 ir 1020 kareivių. Tikroji tarnyba aviacijoje — 210 d. Aviacijos priemonių įsigijimas turėtų būti išskirstytas 7 metams ir kainotų 70 mil. kronų. Daug ko galima būtų pasigaminti Švedijoje.

Karo laivyno sudėtis turėtų būti ši: 3 „Sverige“ tipo šarvuočiai, 1 lėktuvų bazė, 8 naikintuvai, 8 žvalgomieji laivai, 10 nardomųjų laivų ir keli padedamieji laivai. Tam tikras skaičius senų šarvuočių, kreiserių, naikintuvų ir nardomųjų laivų liktų atsargoje.

Laivyno atnaujinimas kainotų apie 50 mil. kronų ir jis turėtų būti vykdomas per 10 metų. Jūrininkų skaičius turėtų būti sumažintas 24 karininkais ir 10 puskarininkių. Likėtų 281 karininkas ir 518 puskarininkių. Tikroji tarnyba laivyne liktų 200 d. Pagrindinės laivyno bazės liktų Stockholme ir Karlskronoje, o padedamosios turėtų būti Gēteborge, Angermanlando pakraštyje ir Gotlando saloje.

Taigi matome, kad ir Švedija, kurioje niekad nėra buvusi prieš kariuomenė, kuri taip gerai pačios gamtos apsaugota, vis dėlto rūpinasi krašto saugumu.

Stojantiems į Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklą PAPILDOMAS PRANEŠIMAS

Papildant pranešimą, paskelbtą šių metų „Kario“ Nr. 29, pranešama, kad nuo šių metų rudens įvedamas karo mokykloje aviacijos skyrius.

Priėmimo į karo mokyklos aviacijos skyrių sąlygos ir priėmimo tvarka ta pati, kaip ir stojant į kitus skyrius. Tik kandidatai, stojantieji į aviacijos skyrių, bus tikrinami ypatingosios sveikatos tikrinimo komisijos, kuri nustatys kandidatų tinkamumą aviacijos tarnybai. Aviacijos tarnybai netinkami bus priimti, jei tiks į kitų ginklų rūšių skyrius.

Norintieji įstoti į karo mokyklos aviacijos skyrių prašymus rašo Respublikos Prezidento vardu ir siunčia karo mokyklos viršininkui iki rugsėjo mėn. 10 dienos.

Norintieji į aviacijos skyrių įstoti, bet jau prašymus karo mokyklai padavusieji, papildomai tik praneša karo mokyklos viršininkui.

Aviacijos skyriaus kariūnai išeis bendrą visiems kariūnams nustatytą programą. Vasaros metu stažui atlikti bus siunčiami į karo aviaciją, kur išeis pačius reikalingiausius teorinius dalykus ir atliks nustatytus skraidymus.

Gera baigusiems karo mokyklą ir atlikusiems nustatytus skraidymus, bus duotas II eilės karo lakūno vardas.

Smulkesnių žinių galima gauti karo aviacijoje kasdien nuo 8 val. iki 14 val.

Naujieji leidiniai

Benito Mussolini. Fašizmo doktrina. Vertė Zėnonas Blynas. „Akademiko“ redakcijos leidinys. Kaunas. 1935 m. 40 psl. Kaina 1,50 lt.

Benito Mussolini vardą žino visas pasaulis. O tai paprastas kalvio sūnus, buvęs socialistas, politinis tremtinys, prancūzų kalbos mokytojas, didžiojo karo meto puskarininkis ir laikraštininkas. Dabar jis — visagalis Italijos valdovas.

1914 m. jis jau pasitraukė iš socialistų partijos ir ėmė leisti Milane savo laikraštį „Popolo d'Italia“. 1919 m. kovo 23 d. ten pat jis įsteigė „Fascio di combattimento“ — „Kovos sąjungą“, į kurią įstojo 40 narių, buvusių didžiojo karo dalyvių ir vidutinio luomo jaunuolių. Ši sąjunga pradėjo kovoti su socialistais ir komunistais. Pagaliau 1922 m. spalio 28 d. įvyko vadinamasis Romos žygis. Mussolini paėmė valdžią į savo rankas. Kraštas nurimo. Pasibaigė partijų kovos. Ekonominė būseną pagerėjo. Politinė galia padidėjo.

Šitas Italijos sąjūdis paprastai vadinamas fašizmu. Tas pavadinimas yra kilęs iš lotynų kalbos žodžio fascēs — ryškčių rišulys, kurį senovėje nešiodavosi Romos valdininkai — liktoriai, kaip savo valdžios ir galios bausti ženklą. Perkeltine prasme fascēs reiškia sąjungą.

Šioje knygelėje yra duodamas vertimas paties Mussolini rašinio, kuris buvo įdėtas į „Enciclopedia Italiana“ XIV tomą, o paskui kelis kartus atskirai išleistas. Be to, čia yra vertėjo pridėtas įvado žodis, kuriame siūlo kitiems ir mums iš fašistų pasimokyti.

Pats fašizmas yra revoliucinis sąjūdis, kuris remiasi ne teorijomis, bet praktika. Jo pagrindas — nacionalizmas ir imperializmas, valstybė ir autoritetas. Fašistą Mussolini taip apibūdina: „Fašizmo žmogus yra individumas, kuris yra tauta ir tėvynė, yra moralus įstatymas, bejungias krūvon individumas ir kartas į vieną tradiciją ir vieną misiją ir naikinas trumpame malonumo rate uždaro gyvenimo instinktą, kad instauruotų jį aukštesniojo, laisvo nuo laiko ir vietos ribų, gyvenimo pareigoje, — gyvenime, kuriame individumas per savęs išsižadėjimą, per asmeniškų interesų paaukojimą, per pačią mirtį realizuoja tą gryną dvasišką egzistenciją, kurioje yra jo, kaip žmogaus, vertė“. Fašizmas nori aktyvaus, energingo, atsidavusio žmogaus, nes gyvenimas yra kova, ir žmogus turi kovoti dėl tokio gyvenimo, kuris jo vertas. Tai taikoma tiek atskiram žmogui, tiek tautai, tiek žmonijai.

Toliau Mussolini sako: „Fašistui viskas yra valstybėje ir niekas neegzistuoja, ir juo labiau neturi vertės, žmogiškos ar dvasinės, už valstybės ribų“. Todėl fašizmas eina prieš pacifizmą, o karą laiko pareiga. Žmogus gyvena ne sau, bet kitiems, artimiems ir tolimiems, esantiems ir būsimiesiems.

Visaip mes galime vertinti fašizmą. Tačiau vis tik turime pripažinti, kad jis Italijoje sukėlė tam tikrą entuziazmą. Be jo Italija nebūtų pasiekusi to, ko ji pasiekė.

Vertimas nevisai sklandus. Stilius sunkokas. Tur būt, vertėjas griežtai laikėsi originalo. Gal būtų buvęs laisvas vertimas naudingesnis.

Knygelė išleista labai gražiai. Popierius geras. Viršelis pieštas dail. Tarabildos. Į viršelį yra įdėtas Benito Mussolini bareljefas, italų dail. D. Rambelli darbo.

Aleksandras Tyruolis. Pavasario saulėje, eilėraščiai. Marijampolė. 1935 m. 48 psl. Kaina 1,50 lt.

Ačiū Dievui, tariamųjų poetų mums netrūksta. Eilėraščių prirašo daugiau, negu reikia. Nemaža jų ir išspausdinama. Tačiau tikro poeto vardą gauti ne taip lengva.

Paprastai jaunieji poetai, norėdami nustebinti pasaulį, ima rašyti taip, kaip niekas nerašo. Sakosi iešką naujų kelių. Deja, tuo tarpu vis dar jų niekam nepasiseka rasti. Tikrosios poezijos keliai jau buvo žinomi senovės graikų ir romėnų poetams. Tais keliais ėjo vokiečių Goethe, lenkų Adamas Mickevičius, rusų Puškinas, mūsų Maironis ir daugelis kitų poetų. Ir jie pasiekė garbės, kurios naujųjų kelių ieškotojai nepasiekė ir gal nepasieks. Mintis, ritmas ir rimas — tai trys kliūtys, kurias turi įveikti poetas. Juk eilėraščių temos jau tūkstančius kartų vėtytos ir mėtytos. Ir eilėraščių vertė pareina nuo to, kaip poetas savo mintis išreiškia.

Šių eilėraščių autorius mažai dar skaitytojams žinomas. Ar pasieks jis poeto laurų, dar nežinia. Tačiau reikia džiaugtis, kad jis turi gerų norų ir palinkimų. Jis neieško naujų kelių. Jis mokosi iš senųjų poetų. Jo eilėraščiai nuoširdūs, švelnūs, jaunuoliški, ir iš tikrųjų dvelkia pavasariu.

Štai jis savo mielajai Alei eilėmis išreiškia savo jausmus. Paskui skundžiasi: Tu mane pamiršai. Gamta virpina jo poetišką sielą ir jis būdamas lankoje dainuoja:

Kaip dvelkia vėjelis ir plaukus švyluoja
Ir supasi žydinčioj saulėj lengvai,
O spindinčios gėlės palinkę po kojų,
Rods, sako: meni, kai dar mažas buvai.

Nueina į Mickevičiaus slėnį ar į Vytauto bažnyčią ir čia autorius randa įkvėpimo. Nereikia jam ieškoti įkvėpimo gatvėse, smuklėse ar kur kitur.

Būdamas religingas jis dažnai kreipiasi į Dievą. Jis meldžiasi už mūsų transatlantinius lakūnus ir prašo:

O priimki jų sielas,
Dieve didis ir teisus
Būk malonus jiems ir mielas
Už kentėjimus visus.

Žinoma, galima būtų rasti nemaža ir netobulumų. Tačiau tai pateisina jaunystę ir geri norai. Jei autorius nesustos vietoje, bet progresuos, tai galės būti neblogas poetas.

Eilėraščių kalba gera. Knygelė išleista dailiai. Kaina brangoka. Šiais laikais už 1,50 lt. galima ir vertesnę knygą nusipirkti.

Jūra. Laivininkystės, žvejybos ir pajūrio gyvenimo iliustruotas laikraštis. Leidžia Lietuvos jūrininkų sąjunga Klaipėdoje ir Lietuvos moterų tautiniam laivynui remti sąjunga. Atsakomasis redaktorius A. Daugirdas. Nr. 1. 1935 m. rugpiūčio mėn. 24 psl. Kaina 50 centų.

Kiekvienos valstybės gyvenime jūra vaidina labai svarbų vaidmenį, nes per ją galima susisiekti su visu pasauliu. Lietuviai nepakankamai įvertino jūros reikšmę, leisdami save nustumti nuo jūros atėjūnams. Tatai, žinoma, paveikė Lietuvos likimą. Pagaliau tik pasisekė atvaduoti pajūrio gabalą su vieninteliu Klaipėdos uostu.

Bet dar daug reikia darbo ir pastangų, kad mes galėtumėm viešpatuoti jūroje ir mokėtumėm ją naudoti savo reikalams. Reikia įsteigti savo laivyną, kurio mes dar neturime, reikia, kad visa tauta pamiltų jūrą. Bet to be propagandos mes nepasieksime.

Ir štai kalbamasis laikraštis kaip tik skiriamas jūrinei propagandai. Jo tikslas labai gražus ir naudingas. Šis laikraštis pasisako siekiant užsibrėžto tikslo: 1) gvilvendamas Lietuvos prekybos laivyno organizavimą, 2) nagrinėdamas mūsų jūrų žvejybos patobulinimą, 3) teikdamas smulkia Klaipėdos uosto prekybos informaciją, 4) ugdydamas jaunuomenės jūros pamėgimą, 5) teikdamas jūrų mokslo žinių ir 6) teikdamas jūrinės beletristikos. Reikia linkėti, kad jis šio tikslo iš tikrųjų pasiektų, kad jo pastangos neliktų be vaisių.

Pirmasis numeris daro labai malonaus išpūdzio tiek turinio, tiek išvaizdos atžvilgiu. Malonu jį paimti į rankas

ir dar maloniau pasiskaityti. Straipsniai rimti, įdomūs, aktualūs. Kalba nebloga. Daug yra paveikslų.

Tuo tarpu laikraštis žada eiti kas mėnuo, o paskui — kas savaitė. Visuomenė turėtų jį kiek galėdama remti, nes be visuomenės paramos vargu jis galėtų ištesėti savo pažadus.

Militarais Apskats. Mėnesinis karo mokslų, tautiškosios minties ir latviškos kultūros laikraštis. Vyr. redaktorius plk. Kr. Lulaks. 7 (39) nr. 1935 m. liepos mėn.

Šio laikraščio atsakomasis ir bendrojo skyriaus redaktorius plk. lt. Edvins Mednis paskirtas į kariuomenės štabo karo ūkio skyrių, o redaktoriūm paskirtas kpt. A. Kontrovskis. Šis numeris dar redaguotas senojo redaktoriaus.

Be kitko, šiame numeryje yra ilgas ir įdomus plk. lt. Maurinio straipsnis „Jaunųjų kareivių pirmieji žingsniai savo dalyse“. Daug yra rimtų ir įdomių straipsnių, kuriuose gvildenami įvairūs karo dalykai.

Redakcijos atsakymai

Vet. vyr. pusk. Statkui. Už „Kario“ Nr. 25 ir 35 įdėtas Tamstos korespondencijas išrašėme Tamstos broliui „Kari“ nuo rugsėjo 1 d. iki metų galo.

Vyr. pusk. B. Činskui. Puskarininkų reikalus tvarko kariuomenės vadovybė. Tamstos rašinio nedėsime.

J. Lebionkai. Už „Kario“ Nr. Nr. 31 ir 34 įdėtus galvosūkius Tamstai bus pratęsta „Kario“ prenumerata iki metų galo ir atsiųsti Nr. Nr. 1—19.

Jaunam kareiviui. Į kitą dalį perkelia tik labai svarbiam reikalui esant. Tačiau, bandyk per savo viršininkus kreiptis.

Artilerininkui. Šiemet jau pavėlavai įstoti į dragūnus. Kitu klausimu žiūrėk aukščiau atsakymą „Jaunam kareiviui“. Bet abejojame ar Tamstą perkeltų, nes nematyti svarbaus reikalo.

J. Z.-kui. Tamstos į aviacijos puskarininkų mokyklą greičiausiai nepriimtų. Antruoju klausimu kreipkis į apylinkės teisimą.

Galvosūkio 32 nr. sprendimas

Kūmas, krūmas, rūmas, rūkas, pūkas, ūsas, prūsas.

Gerai išsprendė: 1) Pr. Lipeikis (Všnt.), 2) J. Lebionka (Ššl.), 3) v. p. A. Urbonas (K. kd.), 4) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 5) j. p. V. Grikiėtis (K. št.), 6) v. p. A. Pliauskys (I p. div. št.), 7) v. p. Gelžinis (4 p. p.), 8) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 9) v. p. Grigalavičius (7 p. p.), 10) v. p. B. Palskys (7 p. p.), 11) ats. v. p. Vaitiekūnas (K.), 12) J. Sakalauskas (Plvk.), 13) eil. V. Raugas (ryš. b.), 14) gr. Stankevičius (1 p. p.), 15) eil. Vl. Petrauskas (4 p. p.), 16) J. Sprainaitis (Plb.), 17) J. Murnikas (Rk.), 1) ul. K. Kvietkauskas (2 ul. p.), 19) Vl. Bizeikis (Skm.), 20) j. k. A. Šlapaitis (7 p. p.), 21) J. Astrauskas (Nsd.).

Galvosūkis Nr. 36

(Vert. 1 tšk.)

- 1) Vilkaviškio apskr. miestelis.
- 2) Mažeikių apskr. miestelis.
- 3) Lietuvos miestas.
- 4) Medis.
- 5) Nenorint eiti sakoma.
- 6) Europos valstybė.
- 7) Žolė.

Iš pirmųjų raidžių, skaitant iš viršaus į apačią, gausim pulko šefą. Iš trečiųjų raidžių, skaitant iš viršaus į apačią, gausim karišką organizaciją.

Viktoras V.

KARAS „PELNINGAS“...

Tiesą sakant, karo dar nėra, o kiti jau iš jo traukia pelną — tai Abisinijos ir Italijos kiverčas. Italų kariuomenei prireikė tiek vandens, kiek jie nenumatė, ir jie priversti pirkti jį iš... anglų. Iš tų pačių anglų, kurie visom keturiom „gina“ Abisiniją nuo Italų. Ir pirkdami turi mokėti kainą, kokią anglai nori: po 5 litus už kūbinį metrą (Kaune temokama apie 70 centų).

Bkt.